

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff skall stiftas. I förhållande till den allmänna lagen om behandling av personuppgifter, personuppgiftslagen, avses lagen innehålla specialbestämmelser om behandlingen av personuppgifter vid verkställighet av straff som riktar sig mot friheten, dvs. fängelsestraff, förvandlingsstraff för böter och samhällspåföljder, samt vid genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse. Lagen skall gälla behandling av personuppgifter i brottspåföljdsverket och kriminalvårdsväsendet samt fängvårdsväsendet.

Emedan känsliga uppgifter behandlas vid verkställigheten av straff, är det nödvändigt att stifta en speciell lag i frågan. Emedan personuppgiftslagen är en allmän lag, reglerar den inte tillräckligt detaljerat specialbehoven vid behandling av dylika uppgifter. Den föreslagna lagen skall reglera specialfrågor som hänför sig till behandlingen av personuppgifter vid verkställighet av straff.

I lagen regleras informationsinnehållet i personregister som ingår i brottspåföljdsverkets informationssystem på området för straffverkställighet och principerna för behandling av uppgifterna. Sådana personregister är det riksomfattande verkställighetsregistret, övervaknings- och verksamhetsregistret, säkerhetsregistret, hälsovårdsregistret och anstaltsbundna ordningsregister, som

samtliga innehåller uppgifter om dömda, fångar och intagna i straffanstalter. Fängvårdsväsendet skall under vissa förutsättningar även kunna samla in information om utomstående personer i register över besökare, besöksförbud och personer som utträtt ärenden. Kriminalvårdsverket skall samla in information om dem som dömts till samhällspåföljder i ett samhällspåföljdsregister. Dessutom skall lagen ange de registrerades rättigheter och integritetsskydd till den del det är nödvändigt att komplettera bestämmelserna i den allmänna lagen om behandling av personuppgifter med särskilda omständigheter som hänför sig till fältet för straffverkställighet.

Lagen skall innehålla en bestämmelse om avvikelser från tystnadsplikten för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Enligt bestämmelsen skall en läkare som vårdar en fånge, eller en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som förordnats av läkaren, under vissa förutsättningar kunna informera direktören för en straffanstalt om en allvarlig smittsam sjukdom hos en fånge, om det enligt den vårdande läkarens bedömning föreligger en särskild fara för att sjukdomen kan sprida sig.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning	3
1.1. Behovet av lagstiftning	3
1.2. De som dömts till samhällspåföljder samt Kriminalvårdsföreningen och kriminalvårdsväsendet.....	3
1.3. Fångarna och fångvårdsväsendet.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning	4
2.2. Lagstiftningen i utlandet	6
2.3. Bedömning av nuläget	6
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	6
4. Propositionens verkningar	7
5. Beredningen av propositionen	7
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	7
5.2. Remissutlåtanden.....	7
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	7
DETALJMOTIVERING.....	9
1. Lagförslaget.....	9
Lagstiftningsordning	32
LAGFÖRSLAGEN.....	33
om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff	33

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning**1.1. Behovet av lagstiftning**

Brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fängsvårdsväsendet behandlar enskilda personers personuppgifter för att verkställa samhällspåföljder och fängelsestraff och genomföra förvaring i rannsakningsfängelse samt sköta andra uppgifter som ålagts dem. Det saknas en speciallag om behandling av dessa personuppgifter, utan behandlingen äger rum på grundval av personuppgiftslagen (523/1999). Personuppgiftslagen som trädde i kraft i juni 1999 föregicks av personregisterlagen (471/1987) som varit i kraft från och med början av 1988. Personuppgiftslagen tillämpas som en allmän lag på behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter ingår i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Emedan personuppgiftslagen är en allmän lag, kan den inte tillräckligt detaljerat reglera specialbehov vid behandlingen av specialuppgifter i samband med straffverkställighet. Därför är det nödvändigt att stifta en speciallag i frågan. Brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fängsvårdsväsendet inför under 2001 och 2002 nya datorbaserade system för behandling av klient- och fånguppgifter. Kriminalvårdsväsendet tar i bruk ett samhällspåföljdsregister över dem som dömts till samhällspåföljder. Fängsvårdsväsendet har som mål att utveckla ett enhetligt fånginformationssystem med information om straffverkställighet, fänghälsovård samt fångarnas verksamhet och övervakningen av dem. Systemet har som verksamhetsmässigt mål bl.a. att säkerställa realtidsinformation och tillräckligt omfattande användbarhet för att fängsvårdsväsendets uppgifter skall kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt. Innan fånginformationssystemet tas i bruk, lämpar sig lagförslagets principer för behandling av personuppgifter direkt även för fångvårdens nuvarande, både genom automatisk databehandling och manuellt förda, personregister.

1.2. De som dömts till samhällspåföljder samt Kriminalvårdsföreningen och kriminalvårdsväsendet

De som dömts till samhällspåföljder. Enligt 2 § 1 mom. lagen om ordnande och finansiering av kriminalvården (1035/1996) avses med samhällspåföljder övervakning av unga förbrytare som dömts till villkorligt straff, ungdomsstraff, samhällstjänst, övervakning av villkorligt frigivna samt förberedande åtgärder och utlåtanden som ansluter sig till nämnda påföljder.

Under 1999 verkställdes dagligen i medeltal 4 000 samhällspåföljder. Under året utarbetade Kriminalvårdsföreningens distriktsbyråer ca 2 400 personundersökningar av unga gärningsmän, och ca 2 500 villkorligt dömda unga stod under övervakning. I medeltal 53 ungdomsstraff verkställdes dagligen 1999. Nästan 4 000 samhällstjänststraff verkställdes. Totalt 6 606 utredningar av lämplighet för samhällstjänst gjordes för domstolarna. Under 1999 ställdes 877 villkorligt frigivna personer under övervakning, vilket är 23 procent av alla villkorligt frigivna. Under året stod totalt 2 182 personer under övervakning. I 16 procent av fallen tjänstgjorde en enskild som övervakare av en villkorligt frigiven person som ställts under övervakning.

Kriminalvårdsföreningen och kriminalvårdsväsendet. Justitieministeriet leder och övervakar verkställigheten av samhällspåföljder. Till slutet av juli 2001 har den offentlighetsrättsliga Kriminalvårdsföreningen hand om verkställighet av samhällspåföljder. I början av augusti 2001 blir verkställigheten av samhällspåföljder en uppgift för en statlig myndighet, kriminalvårdsväsendet. Denna organisationsreform genomförs genom lagen om förvaltningen av straffverkställighet (135/2001).

Enligt den verksamhetside som Kriminalvårdsföreningen godkände 1992 har föreningen som mål att förebygga och reducera återfallsbrottslighet och social utslagning som orsakar kriminalitet. Kriminalvårdsföre-

ningen iakttar i sin verksamhet rättvisa och humanitet samt främjar säkerhet i samhället. Kriminalvårdsföreningen har som syfte att snabbt och övertygande verkställa samhällspåföljder.

Kriminalvårdsföreningen har en centralbyrå och 21 distriktsbyråer. I samband med organisationsreformen av straffverkställighet i augusti 2001 skall de uppgifter som sköts av Kriminalvårdsföreningens centralbyrå överföras till brottspåföljdsverket som tjänstgör som centralförvaltningsmyndighet, och de uppgifter som sköts av föreningens distriktsbyråer övergå till kriminalvårdsväsendets regionala enheter.

1.3. Fångarna och fångvårdsväsendet

Fångarna. Enligt en tvärsnittskartläggning i oktober 2000 fanns det 2 825 fångar i Finland. Antalet fångar har under de två senaste decennierna nästan halverats. Reduceringen av antalet fångar har ägt rum kontinuerligt från och med medlet av 1970-talet efter reformen av bestämmelserna om straffverkställighet. Reduceringen av antalet fångar har bl.a. främjats av reformen av förvandlingsstraff för böter samt förkortade fängelsestraff för rattfylleri och stöld som omfattats i rättspraxis. Dessutom har antalet unga intagna minskat på grund av mindre årskullar och lindrigare domstolspraxis. Nedgången i antalet fångar har också påverkats av en ändring av lagen om verkställighet av straff (39/1889), genom vilken minimitiden för ett straff som helt skall avtjänas i en straffanstalt förkortades från tre månader till 14 dygn, samt av en ändring av förundersökningslagstiftningen, genom vilken häktningstiden förkortades och rätten till häktning gavs enbart till domstolar. Reduceringen av antalet fångar på 1990-talet har i huvudsak berott på lanseringen av samhällstjänst och det ökade bruket av den. Fångantalet torde också ha gått ned som en följd av att de s.k. stora årskullarna efter kriget uppnått en ålder när kriminell aktivitet traditionellt minskar.

Reduceringen av antalet fångar på grundval av ökad tillämpning av samhällspåföljder har inte på motsvarande sätt minskat arbetet för centralförvaltningen inom fångvården, emedan fångvårdsavdelningen även tjänstgör

som högsta verkställande organ för samhällspåföljder.

Fångvårdsväsendet. Fångvårdsväsendets uppgift är att verkställa fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter som dömts ut av domstolarna, samt att ha hand om förvaring i rannsakningsfängelse. Fångvårdsväsendet lyder under justitieministeriet. Verksamheten leds till och med den 31 juli 2001 av justitieministeriets fångvårdsavdelning och därefter av justitieministeriets kriminalpolitiska avdelning och en centralförvaltningsmyndighet, brottspåföljdsverket, som lyder under avdelningen. I fångvårdsväsendet ingår 22 fängelser och Sinnessjukhuset för fångar. I Sinnessjukhuset för fångar vårdas fångar som behöver akut psykiatrisk vård. Sinnessjukhuset för fångar och fångvårdens andra psykiatriska enheter utför också rättspsykiatriska undersökningar av personer som åtalas för brott. I samband med Tavastehus fängelse finns ett sjukhus för fångar med 70 patientplatser för vård av allmänna och rusmedelsrelaterade sjukdomar. Utbildningen på fångvårdsområdet sköts av Fångvårdens utbildningscentral.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning

Grundlagen. I bestämmelserna om de grundläggande rättigheterna i grundlagen som trädde i kraft i mars 2000 regleras bl.a. skydd för privatlivet och handlingars offentlighet: vars och ens privatliv, heder och hemfrid är tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter skall enligt grundlagen utfärdas genom lag. Offentlighet är enligt grundlagen utgångspunkten för myndigheternas verksamhet. Sålunda är handlingar och andra upptagningar som innehåller av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

Det saknas för närvarande specialbestämmelser på lag- eller förordningsnivå om behandling av personuppgifter i samband med verkställighet av samhällspåföljder och fängelsestraff samt genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse. På behandlingen av

dylika personuppgifter tillämpas personuppgiftslagen och på utlämnande av uppgifter lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Personuppgiftslagen. Syftet med personuppgiftslagen är att genomföra de grundläggande rättigheter som tryggar skydd för privatlivet och annat skydd för personlig integritet vid behandling av personuppgifter samt att främja utvecklandet och iakttagandet av god informationshantering.

Personuppgiftslagen tillämpas på automatisk behandling av personuppgifter samt på annan behandling av personuppgifter då personuppgifterna utgör, eller är avsedda att utgöra, ett personregister eller en del av ett sådant.

Viktiga principer för behandling av personuppgifter är aktsamhetsplikt, planerings- skyldighet och ändamålsbundenhet samt kravet på relevans och felfrihet med hänsyn till uppgifternas art. Personuppgifter får endast behandlas på de villkor som nämns i lagen. Sådana villkor är bl.a. uppfyllandet av anknytningskravet mellan den registrerade och den registeransvarige, den registrerades entydiga samtycke, behovet att skydda den registrerades vitala intresse i ett enskilt fall samt att det bestämts om behandlingen i lag eller att behandlingen gäller en uppgift eller skyldighet som anvisas den registeransvarige i lag eller som påförts honom eller henne med stöd av lag. Den registeransvarige skall vidta nödvändiga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda personuppgifter mot obehörigt tillträde till uppgifterna och mot oaktsamt eller olagligt förintande, ändrande, utlämnande, överförande eller annan olaglig behandling av uppgifter.

I personuppgiftslagen förbjuds i regel behandling av känsliga uppgifter. Känsliga är bl.a. uppgifter som beskriver en persons ras eller etniska ursprung, kriminella gärning eller brottspåföljd, hälsotillstånd eller behov av socialvårdstjänster. Förbudet av behandling av känsliga uppgifter får dock frångås bl.a. om den registrerade har gett sitt uttryckliga samtycke därtill, om behandlingen är nödvändig för att skydda den registrerades eller någon annan persons vitala intressen och den registrerade är förhindrad att ge sitt samtycke eller om behandlingen av uppgifterna regle-

ras i lag eller föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den registeransvarige i lag. I kriminalvårdsväsendets och fängvårdsväsendets verksamhet är man uttryckligen tvungen att behandla uppgifter som enligt personuppgiftslagen skall anses vara känsliga.

I personuppgiftslagen förpliktas den registeransvarige att utarbeta en registerbeskrivning och hålla den tillgänglig. Den registeransvarige skall även informera den registrerade om behandlingen av uppgifterna. Den registrerade har med några undantag rätt att granska vilka uppgifter som lagrats om honom eller henne i personregistret eller att registret saknar uppgifter om honom eller henne.

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är en allmän lag. Syftet med lagen är att garantera den som grundläggande rättighet angivna rätten att ta del av myndigheternas offentliga handlingar samt att genom sekretessbestämmelser trygga skyddet för privatlivet. Lagen förpliktar myndigheterna att främja tillgången till information samt att iaktta god informationshantering i sin verksamhet.

Uppgifter om en dömd eller en fånge är sekretessbelagda enligt 24 § 1 mom. 28 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Bestämmelserna i nämnda lagrum gäller förvaltningsmyndigheternas handlingar och register som innehåller information om dömda, häktade eller personer som annars berövats sin frihet. Information kan dock lämnas ut, om det är uppenbart att utlämnandet av uppgifterna inte riskerar utkomsten, anpassningen i samhället eller säkerheten för den som saken gäller. Dessutom krävs det att det finns en grundad anledning till utlämnandet av information.

Man kan avvika från sekretessbestämmelsen om detta uttryckligen bestäms i lag eller om den person till vars skydd tystnadsplikt har föreskrivits ger sitt samtycke till att uppgifterna lämnas ut.

En myndighet kan lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet om detta uttryckligen bestäms i lag, om den person till vars skydd tystnadsplikt har föreskrivits ger sitt samtycke till att uppgifterna lämnas ut, om frågan gäller t.ex. behandling av

ändringssökande eller klagan eller om uppgifterna är nödvändiga för att ett enskilt övervaknings- eller granskningsuppdrag som riktar sig mot en myndighet skall kunna utföras.

Hemlighållande av hälsovårdsuppgifter. Fångvården tillämpar de allmänna bestämmelserna om hemlighållande av hälsovårdsuppgifter på behandlingen av information om hälsovård. De viktigaste bestämmelserna om hemlighållande av hälsovårdsuppgifter finns i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

Enligt 13 § 3 mom. lagen om patientens ställning och rättigheter får man utan en patients skriftliga samtycke och utan hinder av tystnadsplikten lämna ut bland annat

1) uppgifter som ingår i journalhandlingarna, om det uttryckligen särskilt föreskrivs i lag om utlämnande av uppgifter eller rätt att få del av uppgifter;

2) uppgifter som behövs för undersökning och vård av patienten till någon annan verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård eller till någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården;

3) uppgifter om patientens person och hälsotillstånd till en nära anhörig till patienten eller någon annan patienten närstående då patienten är intagen för vård på grund av medvetlöshet eller någon annan därmed jämförbar orsak, om det inte finns skäl att anta att patienten skulle förbjuda detta;

4) uppgifter om den hälso- och sjukvård som en avliden person fått under sin livstid på motiverad skriftlig ansökan till den som behöver uppgifterna för att utreda eller tillgodose viktiga intressen eller rättigheter i den mån uppgifterna är nödvändiga för detta ändamål.

I 16 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ingår en bestämmelse om förande och förvarande av journalhandlingar samt om hemlighållande av uppgifter i dem: om skyldigheten för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården att föra och förvara journalhandlingar samt hemlighålla uppgifterna i dem gäller bestämmelserna i lagen om patientens ställning och rättigheter. Enligt 17 § får en yrkes-

utbildad person inom hälso- och sjukvården inte utan tillstånd delge en utomstående en enskild persons eller familjs hemlighet som han har fått kännedom om på grund av sin ställning eller uppgift. Avsikten med dessa bestämmelser är att trygga uppkomsten och utvecklingen av förtroliga vårdförhållanden samt bevara integritetsskyddet. Den här avsedda tystnadsplikten gäller även sådana hemligheter för enskilda personer eller familjer som inte antecknas i journalhandlingarna som sekretessbelagda uppgifter som skall antecknas i dem.

2.2. Lagstiftningen i utlandet

I de övriga nordiska länderna saknas särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter som gäller dömda och fångar. På verkställighet av straff tillämpas de allmänna bestämmelserna om behandling av personuppgifter. I Sverige har man inlett beredningen av en sådan speciallag. Veterligen har man inte heller i de andra EU länderna stiftat speciallagar som gäller behandling av dömda personers och fångars personuppgifter.

2.3. Bedömning av nuläget

Brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet behandlar känsliga personuppgifter som gäller dömda och fångar vid skötseln av sina uppgifter. Dessa uppgifter inbegriper också omständigheter som är förknippade med anstaltsordning och anstaltssäkerhet. Emedan personuppgiftslagen är en allmän lag, saknar tillräckligt detaljerade bestämmelser om de specialbehov som hänför sig till behandlingen av dessa uppgifter. Därför är det nödvändigt att stifta en speciallag om frågan.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Propositionens mål är att genom en speciallag komplettera de allmänna bestämmelserna om behandlingen av personuppgifter vid verkställighet av straff. Skyddet för personuppgifter är en grundläggande rättighet, och avvikelser från denna rättighet skall anges i

lag. Propositionen innehåller ett förslag till lag om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff. Personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall som allmänna lagar i alla avseenden tillämpas, om inte något annat särskilt anges genom speciallag.

Förslaget till lag om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff innehåller bestämmelser om brottspåföljdsverkets, kriminalvårdsväsendets och fängsvårdsväsendets personregister som en helhet. I den föreslagna lagen har man beaktat personuppgiftslagens principer för registrets informationsinnehåll, bruksändamål och principer för behandling av personuppgifter. Förslaget innehåller dessutom bestämmelser om den registrerades rättigheter som särskilt hänför sig till dessa register, samt dataskyddet.

4. Propositionens verkningar

Ekonomiska verkningar

Propositionen saknar betydande ekonomiska verkningar.

Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen saknar verkningar i fråga om organisation och personal. Förslaget kräver att de anställda i brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fängsvårdsväsendet utbildas. Denna utbildning sker på ett naturligt sätt i samband med den utbildning som krävs av lanseringen av nya datorbaserade informationssystem. Brottspåföljdsverket ordnar den utbildning som den nya lagstiftningen kräver även i samband med utbildningen som gäller offentlighetslagstiftning och behandling av personuppgifter.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts av en arbetsgrupp som tillsattes av justitieministeriets fängsvårdsavdelning i januari 1998 och den grundar sig på arbetsgruppens förslag. Arbets-

gruppen har hört representanter för justitieministeriets fängsvårdsavdelning, social- och hälsovårdsministeriet, dataombudsmannens byrå, rättsskyddscentralen för hälsovården och Kriminalvårdsförbundet. Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid fängsvårdsavdelningen och i den har i mån av möjlighet beaktats de remissutlåtanden som erhållits om arbetsgruppens betänkande.

5.2. Remissutlåtanden

Remissutlåtanden om den beredande arbetsgruppens förslag har erhållits av justitieministeriets lagberedningsavdelning, justitieministeriets fängsvårdsavdelning, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten, dataombudsmannen, befolkningsregistercentralen, staben för gränsbevakningsväsendet, utlänningsverket, huvudstaben för försvarsmakten, skattestyrelsen, tullstyrelsen, rättsskyddscentralen för hälsovården, Kriminalvårdsförbundet och Fängelsetjänstemännens förbund VVL r.y. samt av direktörerna för Helsingfors centralfängelse, Konunsuo centralfängelse, Sukeva centralfängelse, Sulkava kurscentral, Helsingfors länsfängelse, Nylands länsfängelse, S:t Michels länsfängelse och Norra Karelsens länsfängelse.

Den allmänna inställningen till arbetsgruppens förslag var positiv. I flera utlåtanden framställdes anmärkningar om detaljer i förslaget. Sinsemellan divergerande synpunkter på utlämnande av hälsovårdsuppgifter om dömda personer och fångar framfördes i några utlåtanden. En sammanfattning av remissutlåtandena har gjorts vid justitieministeriet.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Statsrådet tillsatte i september 1999 en kommitté för att bereda ett förslag till reform av lagstiftningen om fängelsestraff och verkställigheten av dem. Kommittén utreder bl.a. innehållet i verkställigheten av fängelsestraff. När innehållet i verkställigheten av fängelsestraff dryftas, skall man för det första bedöma det egentliga sakinnehållet i bestämmel-

serna, dvs. hurdan verkställigheten i praktiken skall vara. Särskilt i denna fråga skall kommittens förslag vara inriktade på att reducera skadorna av kriminalitet. En annan utgångspunkt är att klargöra bestämmelserna om fångarnas rättigheter och de anställdas befogenheter. Rättigheter och skyldigheter skall bedömas, förutom med tanke på normer om grundläggande och mänskliga rättigheter, även med tanke på en riktig författningsnivå. Ett tredje mål när verkställighetslagstiftningen reformeras är att förbättra tydligheten i regelverket. Kommitten skall slutföra sitt arbete före slutet av mars 2001. Kommitten har som en separat fråga utrett ökade möjligheter för fångar att söka ändring. På grundval av denna utredning torde en regeringsproposition i frågan överlåtas till riksdagen i början av 2001.

Vid justitieministeriet pågår ett organisationsreformprojekt som bl.a. utreder möjligheterna att höja ministeriets funktionsförmå-

ga som regeringsstab och strategisk ledare på förvaltningsområdet samt i EU- och det internationella samarbetet vid utvecklandet av centralförvaltningen enligt allmänt vedertagna linjer. Det har uppsatts som mål för utvecklandet av justitieministeriets organisation att förbättra villkoren för ministeriets politisk-strategiska ledning och samarbetet mellan beredare och experter på olika områden samt att förtydliga avdelningarnas ansvarsområden. Regeringen lämnade i oktober 2000 en proposition till riksdagen med förslag till lag om förvaltningen av straffverkställighet och några lagar som har samband med den (RP 136/2000). Denna proposition gäller en sådan lagändring som möjliggör en organisationsreform. Riksdagen antog i december 2000 lagen om förvaltningen av straffverkställighet som ingår i förslaget (135/2001). Organisationsreformen skall genomföras den 1 augusti 2001.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

Lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff

Lagens rubrik. Rubriken till den föreslagna lagen är lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff. Lagen skall gälla behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff som riktar sig mot friheten. Sådana straff är fängelsestraff, förvandlingsstraff för böter samt samhällspåföljder. I 2 § 1 mom. 1—3 punkten lagen om ordnande och finansiering av kriminalvården definieras som samhällspåföljder övervakning av unga förbrytare som dömts till villkorligt straff, verkställighet av ungdomsstraff och samhällstjänst samt övervakning av villkorligt frigivna. Lagen skall dessutom gälla behandling av personuppgifter vid genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse. Lagen skall inte tillämpas på behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff som riktar sig mot egendom, dvs. bötesstraff (med undantag av förvandlingsstraff för böter).

Vid sidan av behandlingen av personuppgifter i samband med straffverkställighet samlas med stöd av lagen om polisens personregister (509/1995) fånginformation som gäller åtgärder enligt bl.a. förundersökningslagen (449/1987) och tvångsmedelslagen (450/1987) in för vissa polisregister under fängelsetiden.

Genom den föreslagna lagen skall vid straffverkställighet kravet i 10 § 1 mom. grundlagen genomföras, enligt vilket närmare bestämmelser om skydd av personuppgifter skall utfärdas genom lag.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Den föreslagna lagen skall gälla behandling av personuppgifter som är nödvändiga för verkställighet av straff som riktar sig mot friheten. Bestämmelser om dessa straff ingår i lagen om verkställighet av straff, fängelsestraff (878/1995), lagen om villkorligt straff

(135/1976), lagen om samhällstjänst (1055/1996), förordningen om samhällstjänst (1259/1996), förordningen om verkställighet av samhällstjänst (1260/1990), lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff (1058/1996), förordningen om försöksverksamhet med ungdomsstraff (1066/1996), lagen om unga förbrytare (262/1940) samt förordningen ang. unga förbrytare (1001/1942). Lagen skall också gälla genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse, som regleras i lagen om rannsakningsfängelse (615/1974).

För verkställighet av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter samt genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse svarar enligt lag justitieministeriets fångvårdsavdelning eller fångvårdsväsendet som lyder under avdelningen. För verkställighet av samhällspåföljder svarar enligt lag den offentlighetsliga Kriminalvårdsförbundet. Enligt lagen (135/2001) om förvaltning av straffverkställighet som riksdagen antog i december 2000 skall förvaltningen av straffrättsliga påföljder som riktar sig mot friheten reorganiseras. I stället för justitieministeriets fångvårdsavdelning och den offentlighetsliga Kriminalvårdsförbundet sköts dessa uppgifter i framtiden av en ny centralförvaltningsmyndighet, brottsförvaltningsverket, som i augusti 2001 skall inrättas under ministeriet. Under brottsförvaltningsverket lyder kriminalvårdsväsendet, som svarar för verkställighet av samhällspåföljder, och fångvårdsväsendet, som svarar för verkställighet av fängelsestraff och genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse. Kriminalvårdsväsendet skall ersätta den nuvarande Kriminalvårdsförbundet, vars uppgifter skall överföras till en myndighetsorganisation. I den nu föreslagna lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff beaktas denna organisationsreform.

Personuppgiftslagen skall som allmän lag tillämpas på brottsförvaltningsverkets, kriminalvårdsväsendets och fångvårdsväsendets personregister. Den nu föreslagna lagen skall i förhållande till personuppgiftslagen vara en speciallag vars bestämmelser som avviker

från personuppgiftslagen skall tillämpas i stället för den allmänna lagen.

I 9 § i lagen ingår en begränsning av lagens tillämpningsområde som gäller hälsovårdsregister.

2 §. *Definitioner.* I paragrafen definieras de centrala begrepp som hänför sig till behandling av personuppgifter vid straffverkställighet.

Med en dömd avses enligt paragrafens 1 punkt en person som av en domstol dömts till bestämda straffrättsliga påföljder. Straffformer som kommer i fråga är fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter samt samhällspåföljder som avses i 2 § 1 mom. 1—3 punkten lagen om ordnande och finansiering av kriminalvården. Dessa samhällspåföljder är övervakning av unga förbrytare som dömts till villkorligt straff, ungdomsstraff, samhällstjänst samt övervakning av villkorligt frigivna.

En avsevärd del av de dömda är inte fångar, eftersom de avtjänar sina straff i frihet. Fångvårdsväsendets personregister innehåller information även om andra dömda än fångar, emedan brottspåföljdsverket tjänstgör som högsta verkställande instans vid verkställighet av samhällspåföljder. Detta betyder att domstolarna tillställer brottspåföljdsverket straffmeddelanden och verkställighetshandlingar. Brottspåföljdsverket utreder domarnas verkställbarhet och sänder handlingarna för verkställighet till de lokala myndigheterna, dvs. häradsåmbetet. Uppgifterna som högsta verkställande instans omfattar också styrning och övervakning av verkställighetsåtgärder, publicering av eventuella efterlysningar samt granskning och arkivering av handlingar om verkställda straff. På grund av uppgifterna som högsta verkställande instans skall i det verkställighetsregister som ingår i fångvårdsväsendets informationssystem vilket avses i 3 § 3 mom. 1 punkten i den föreslagna lagen registreras personuppgifter vilka utöver dem som dömts till fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter även gäller dem som dömts till samhällspåföljder.

I paragrafens 2 punkt ingår en definition av en fånge. Det gäller en person som avtjänar ett straff i en straffanstalt. Verkställigheten av fängelsestraff regleras av lagen om verkställighet av straff samt fångvårdsförordning-

en.

Enligt 3 punkten i paragrafen avses med intagna i en straffanstalt häktade samt personer som i övrigt med stöd av lag intagits i en straffanstalt. En betydande del av de häktade är häktade på grund av ett brott, dvs. rannsaktionsfångar. Intagna i en straffanstalt som avses i detta lagrum är också personer som avses i 17 kap. 37 § rättegångsbalken och som vägrat att avlägga vittnesed eller avge vittnesmål och av denna orsak har häktats.

I 4 punkten i paragrafen definieras begreppet besökare. Det gäller enligt 2 kap. 9 a § lagen om verkställighet av straff en fånges besökare som under eller utan övervakning kan träffa fången. Besökare hos fångar är t.ex. nära anhöriga, vänner och ombud. Lagen om verkställighet av straff och fångvårdsförordningen innehåller bestämmelser om övervakning av besök samt om besöksförbud som för viss tid och under vissa förutsättningar kan påföras.

Med en utomstående person som definieras i paragrafens 5 punkt avses någon annan än en dömd, fånge eller en intagen i straffanstalt och som med tillstånd uppehåller sig på straffanstaltens område. Det gäller personer som anländer till straffanstalten eller dess område med stöd av ett tillstånd och med personalens vetskap i syfte att uträtta olika ärenden. Nämnda personer är bl.a. varuleverantörer eller personer som utför reparationsarbeten i fastigheten. Till denna grupp hör också olika grupper av besökare som kommer för att bekanta sig med anstaltsförhållandena. Anställda vid fångvårdsväsendet anses inte vara utomstående personer.

Det är möjligt att man med den tekniska utrustningen i en straffanstalt, t.ex. med övervakningskameror, kan få information om t.ex. trafiken utanför fängelsemurarna. Uppgifter som erhålls på detta sätt kan gälla utomstående personer. Flera fångelser som är belägna i stadscentrum saknar utanför muren ett skyddsområde som definieras som fångelseområde med rörelseförbud klart meddelat med tavlor. T.ex. medborgare som vandrar utanför muren till Helsingfors rannsaktionsfängelse kan bli fotograferade av fångelsets övervakningskameror. När det gäller mistankar om allvarligt hot mot anstaltsordningen och säkerheten, kan uppgifter om dylika

utomstående rörelser antecknas i det säkerhetsregister som regleras i 7 § i lagen.

Som en person som avtjänar en samhällspåföljd anges i 6 punkten i paragrafen den som avtjänar en samhällspåföljd, dvs. är en ung gärningsman som har dömts villkorligt och ställts under övervakning, avtjänar ungdomsstraff eller utför samhällstjänst eller en villkorligt frigiven som har ställts under övervakning.

2 kap. **Brottspåföljdsverkets personregister**

3 §. *Brottspåföljdsverkets riksomfattande personregister.* I 1 mom. i paragrafen konstateras att centralförvaltningsmyndigheten för straffverkställighet, brottspåföljdsverket, med hjälp av automatisk databehandling upprätthåller ett informationssystem för både kriminalvårdsväsendet och fängvårdsväsendet. Vid sidan av brottspåföljdsverket som är registeransvarig har kriminalvårdsväsendet och fängvårdsväsendet och alla verksamhetsenheter som lyder under dem teknisk anslutning till och rätt att lagra uppgifter i personregister som ingår i detta informationssystem, till den del informationen i registren hänför sig till anstaltens uppgifter.

Kriminalvårdsväsendets datorbaserade register är nästan färdigställt och kan uppenbarligen tas i bruk i april 2001. För straffverkställighet finns det ett datorbaserat personregister som i dag används både av brottspåföljdsverket och fängvårdsväsendet. Fängvårdsväsendets nya datorbaserade fänginformationssystem torde bli klart under den senare hälften av 2002. Innan dessa informationssystem blir klara och vid behov även efter att de tagits i bruk, skall de nu föreslagna principerna och reglerna för behandling av personuppgifter tillämpas även på manuell behandling av personuppgifter.

I 2 mom. i paragrafen fastställs det riksomfattande personregister som ingår i kriminalvårdsväsendets informationssystem och som lyder under namnet samhällspåföljdsregistret. Bestämmelser om dess informationsinnehåll finns i 4 § i lagen.

I paragrafens 3 mom. uppräknas fängvårdsväsendets riksomfattande personregister. Dessa är verkställighetsregistret, övervak-

nings- och verksamhetsregistret, säkerhetsregistret och hälsovårdsregistret. Varje register utgör en egen funktionell helhet. Tillsammans bildar dessa fyra register fängvårdsväsendets informationssystem. Med fängvårdsväsendets informationssystem avses en informationshelhet som samlas in för skötsel av fängvårdsväsendets uppgifter och som i huvudsak gäller dömda, fångar och rannsakningsfångar samt i obetydlig utsträckning vissa utomstående personer som står i kontakt med fångar eller fängvårdsväsendet. Syftet med och informationsinnehållet i fängvårdsväsendets personregister skall regleras i 6—9 § i lagen. Närmare bestämmelser om uppgifter som lagras i registret skall utfärdas genom förordning av statsrådet.

I paragrafens 4 mom. anges möjligheten att föra personregister även över besökare avsedda i 2 § 4 punkten samt andra utomstående avsedda i 5 punkten. Det gäller förande av besökarregister, besöksförbudsregister och register över personer som utträttar ärenden. Insamlande och registrering av information om utomstående grundar sig på anstaltsordningen och säkerheten. På grund av fängvårdsverksamhetens natur är det av övervakningsskäl för att säkra anstaltsordningen nödvändigt att föra register över utomstående som besöker anstalten. Dessa uppgifter skall dock bevaras i registret under en så kort tid som möjligt. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för registrering av uppgifter, samt om uppgifterna som samlas in, om besökare, personer som meddelats besöksförbud och personer som utträttar ärenden i straffanstalten finns i 10—12 § i lagförslaget.

4 §. *Uppgifter för individualisering.* I paragrafen skall bestämmas den information som skall registreras för specifikation av personer som registrerats i de register som avses i 3 §. De personregister som förs av samhällspåföljdscentralen och fängvårdsväsendet och som hör till det informationssystem som brottspåföljdsverket upprätthåller förenas av gemensamma uppgifter som behövs för specifikation av registrerade och som uppräknas i 1 mom: den registrerades namn, personnummer, kön, modersmål, medborgarskap, hemort och adress. För verkställighet av straff är det nödvändigt att här avsedda personer säkert kan specificeras och identifieras.

Därför skall man vid sidan av personens namn även kunna registrera personnummer. För placering av en dömd, fånge eller någon annan som intagits i straffanstalt i en viss anstalt eller för överföring av personen till en annan anstalt behövs information om kön. Registrering av modersmål är nödvändig för att personens konstitutionella rättigheter skall kunna garanteras. Information om medborgarskap behövs för genomförande av rannsaktionsfångelse eller de praktiska arrangemangen vid verkställighet av straff. Registrering av hemort och adress är nödvändig när fångar placeras i anstalter och vid skötseln av deras ärenden i samhället utanför anstalten, bl.a. när man håller kontakt med en fånges hemkommun. Lagförslaget skall också göra det möjligt att registrera personliga kännetecken. Fångvårdsväsendets rätt att registrera personliga kännetecken för personer som intagits i straffanstalt grundar sig på 6 kap. 4 § 4 mom. tvångsmedelslagen. Registrering av personliga kännetecken anses vara nödvändig information för den allmänna säkerheten, emedan man i en situation när en fånge har rymt kan vara tvungen att lämna kännetecknen till t.ex. polisen eller offentligheten. Riktigheten i kännetecknen är säkrare, om de på ett adekvat sätt registrerats när de andra uppgifterna registrerades.

I paragrafens 2 *mom.* konstateras att man i besökarregistret och registret över besöksförbud som information som behövs för specifikation av den registrerade och som sökidentifikation kan registrera namn och personnummer. Som specifikationsuppgifter och sökidentifikation i registret över personer som utträtt ärenden kommer namn och födelsetid i fråga. Eftersom det gäller utomstående personer, föreslås det inte att specifikationsuppgifterna skall vara lika detaljerade som motvarande uppgifter för fångar, dömda och intagna i straffanstalter. Specifikationsuppgifterna i berökarregistret och besöksförbudsregistret skall vara noggrannare, emedan karaktären av dessa register accentuerar behovet av personspecifikation; av övervakningsskäl bör de anställda vara medvetna om vem som rör sig i anstalten eller på anstaltsområdet.

I paragrafens 3 *mom.* anges vid sidan av det registeransvariga brottspåföljdsverkets an-

svar för riktigheten i de registrerade uppgifterna även ansvaret hos den verksamhetsenhet i kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet som registrerat uppgifterna. Detta är nödvändigt, emedan den registrerade informationsmängden är stor och ändras och utökas ofta.

5 §. *Samhällspåföljdsregistret.* Registret skall innehålla uppgifter som samlas in för dömande och verkställighet av samhällspåföljder och som gäller personer dömda till samhällspåföljd. Samhällspåföljder är övervakning av villkorligt dömda unga förbrytare, verkställighet av ungdomsstraff och samhällstjänst samt övervakning av villkorligt frigivna.

Åtgärder i samband med dömande av straff kan vara personundersökning av unga gärningsmän, utarbetandet av en preliminär verkställighetsplan i samband med ungdomsstraff samt genomförandet av en lämplighetsutredning i samband med samhällstjänst. En personundersökning av unga personer i 15—20 års åldern som begått ett brott genomförs, undersökningen tar ställning till brottspåföljd och övervakning i samband med villkorligt straff samt bedömer alternativa påföljders inverkan på den ungas livssituation. En preliminär verkställighetsplan i samband med ungdomsstraff utarbetas för domstolarna för sådana unga för vilka ungdomsstraff enligt de sociala myndigheternas och kriminalvårdsverkets utredningar kan komma i fråga. I en lämplighetsutredning för samhällstjänst undersöks om en gärningsman kan antas klara av samhällstjänst.

Uppgifter om den dömdes brott och domar är grundläggande uppgifter vid verkställighet av samhällspåföljder. Vid sidan av dessa uppgifter innehåller registret information om detaljer i verkställigheten av samhällspåföljder. När det gäller unga lagöverträdare som dömts villkorligt och ställts under övervakning samt villkorligt frigivna som ställts under övervakning, omfattar dessa uppgifter detaljerade villkor för övervakningen och andra uppgifter som innehåller information om sätet och tidpunkten för anmälning hos övervakaren samt om beteendet under strafftiden, t.ex. begränsningar i rörelsefrihet och rusmedelsbruk. Uppgifter som hänför sig till verkställighet av ungdomsstraff är bl.a. uppgifter

om avtalade möten samt innehållet och villkoren för åtgärdsprogram och oavlönat arbete som ingår i påföljden. Uppgifter som hänför sig till verkställighet av samhällstjänst är bl.a. information om tjänstens innehåll och villkor samt eventuella perioder av missbrukarvård eller andra åtgärdsprogram som eventuellt ingår i tjänsten.

Nämnda samhällspåföljder är ofta förknippade med förberedande åtgärder och utlåtanen, och när dessa vidtas och utarbetas kan man vid sidan av person- och straffuppgifter erhålla känslig, med social- och hälsovårdsuppgifter jämförbar, information om den misstänkte eller dömde.

6 §. *Verkställighetsregistret.* Registret innehåller information som samlas för straffverkställighet och genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse.

För fängelsestraffens vidkommande innehåller verkställighetsregistret uppgifter som är nödvändiga för beräkning av verkställighetstid, behandling av grundläggande uppgifter (namnbladssystemet) samt uppgifter om fångarnas tillstånd att avlägsna sig, tillstånd till studier och civilt arbete, disciplinpåföljder samt anteckningar och meddelanden som krävs för frigivning. Verkställighetsregistret innehåller dessutom uppgifter om fångars ändringssökande i rättsliga frågor och annan rättsvård samt uppgifter om fångarnas eventuella tidigare straffperioder. Verkställighetsregistret avses alltså innehålla information om den dömde från perioden innan han anländer till anstalten, från anstaltsperioden samt uppgifter om villkorlig frigivning efter anstaltsperioden. De sistnämnda är bl.a. uppgifter om övervakningsarrangemang under villkorlig frihet och genomförandet av övervakning.

Villkorliga fängelsestraff registreras i regel i fångvårdsväsendets informationssystem endast om de förordnats att verkställas. Uppgifter om villkorligt dömda, unga förbrytare som ställts under övervakning samt uppgifter om samhällstjänst och ungdomsstraff överförs från rättsregistercentralens domslutssystem till verkställighetsregistret. Dessa uppgifter om domar behandlas centralt av brottspåföljdsverkets verkställighetsenhet, varifrån uppgifterna i framtiden skall överföras genom datakommunikation till kriminalvårds-

väsendet, som har hand om verkställighet av nämnda påföljder.

Uppgifter om förvandlingsstraff för böter överförs från rättsregistercentralens domslutssystem, som lyder under justitieministeriets justitieförvaltningsavdelning, till verkställighetsregistret. Uppgifterna om domar behandlas centralt av brottspåföljdsverkets verkställighetsenhet, varifrån uppgifterna i framtiden skall överföras genom datakommunikation till utplaceringsanstalten.

Fångar placeras i straffanstalter på basis av de straffuppgifter som antecknats i verkställighetsregistret. Uppgifterna om domar överförs från rättsregistercentralens domslutssystem till verkställighetsregistret. Uppgifterna om domar behandlas centralt i brottspåföljdsverkets verkställighetsenhet, varifrån uppgifterna i framtiden överförs genom datakommunikation till utplaceringsanstalten. När en dömd anländer till sitt utplaceringsfängelse, skall ett namnblad upprättas för honom i anstalten och hans strafftid beräknas. Av verkställighetsdelen i fånginformations-systemet (namnbladet) framgår bl.a. fångens brott och straff, utplaceringsanstalten och tidpunkten för villkorlig frigivning.

När det gäller genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse, innehåller registret uppgifter om transport av rannsakningsfångar, segregering av utredningsskäl och förordnande av rättspsykiatrisk undersökning. Transport av rannsakningsfångar gäller i första hand överförande av misstänkta personer till den domstol som behandlar brottmålet i fråga. Genom segregering av rannsakningsfångar säkerställs omständigheter som hänför sig till brottsutredningen och anstaltsordningen och säkerheten. Enligt 17 kap. 45 § rättegångsbalken kan en domstol förordna en brottsåtalad till rättspsykiatrisk undersökning. Enligt 16 § mentalvårdslagen (1116/1990) skall rättsskyddscentralen för hälsovården bestämma var en rättspsykiatrisk undersökning skall äga rum.

I den 3 punkten i den föreslagna 6 § är det fråga om andra uppgifter om brott och domar i samband med verkställighet av samhällspåföljder än de som nämns i 1 punkten. Sådana uppgifter är t.ex. information om anmälningsfrekvensen under övervakning i villkorlig frihet och om orten för samhällstjänst.

Enligt den 4 punkten i den föreslagna paragrafen skall uppgifter om disciplinpåföljder som påförts en fånge antecknas i verkställighetsregistret. Det gäller disciplinpåföljder som innehåller förlust av avtjänad fängelse-tid. Sådana påföljder inverkar på beräkningen av strafftid. Enligt 2 kap. 10 a § 2 mom. lagen om verkställighet av straff får den sammanlagda tiden för förlust av avtjänad tid inte överstiga hälften av strafftiden eller nitio dagar. Det är också fråga om förlust av avtjänad tid vid förlust av tid i öppen anstalt enligt 4 kap. 7 § 2 mom. lagen om verkställighet av straff. Denna kan komma i fråga när en person utan tillstånd avlägsnar sig från en öppen anstalt eller gör sig skyldig till en ordningsförseelse i anstalten. Enligt vedertagen praxis förordnar man i regel från två veckor till två månader förlust av tid i öppen anstalt beroende på arten av förseelse.

Information om inledande eller avslutande av verkställighet som avses i den 5 punkten i den föreslagna paragrafen omfattar uppgifter som gäller tidpunkten för avslutande och nära ansluter sig till avslutandet, som t.ex. uppgifter om organisering av övervakning i villkorlig frihet.

I verkställighetsregistret kan man med stöd av 6 punkten i paragrafen vid sidan av nämnda uppgifter lagra även andra uppgifter som är nödvändiga för utförandet av verkställighetsuppdrag.

7 § *Övervaknings- och verksamhetsregistret*. Registret innehåller fängvårdsuppgifter som är viktiga för upprätthållandet av anstaltsordning och säkerhet samt uppgifter som är nödvändiga för fångarnas och de anstaltsintagnas deltagande i verksamheten. Bestämmelserna om anstaltsförhållandena och straffverkställighetens mål i lagen om verkställighet av straff är nära förknippade med övervakningen av fångarna och ordnandet av aktiviteter för dem. I paragrafens 1 mom. är dessa uppgifter indelade i nio punkter.

I den föreslagna lagens 7 § 1 mom. 1 punkt är det fråga om uppgifter som gäller placeringen av fångar och intagna i straffanstalter i fängvårdsväsendet och straffanstalten. Till denna del innehåller registret bl.a. information om i vilka straffanstalter en fånge under den pågående straffperioden har varit place-

rad, besluten om överföring från en straffanstalt till en annan, t.ex. från en sluten anstalt till en öppen, samt i vilken avdelning han bor inom straffanstalten. Arbetsgruppen som utrett säkerhetsklassificering av fångelserna har föreslagit att fängvårdsväsendet skall lansera säkerhetsklassificering av straffanstalter. Uppgifter som bl.a. hänför sig till en sådan gruppindelning av straffanstalter och placering av fångar i heterogena anstalter kan införas i övervaknings- och verksamhetsregistret.

I den föreslagna lagens 7 § 1 mom. 2 punkt är det fråga om uppgifter som gäller ordnandet av övervakning och upprätthållandet av anstaltsordning. Till denna del innehåller registret bl.a. uppgifter om en fånges rymningsbenägenhet, våldsdåd mellan fångarna och en fånges utsatta situation. I den här avsedda informationshelheten i registret är det fråga om normala övervakningsåtgärder och uppgifter, som skall vara tillgängliga för samtliga tjänstemän som deltar i övervakningen och handledningen av fångar och intagna i straffanstalt. Säkerhetsregistret som regleras i 8 § i lagförslaget innehåller å sin sida extraordinär information som hänför sig till anstaltsordning, säkerhet och övervakning. I samband med denna information skall mängden av handläggande tjänstemän enligt förslaget minimeras på grund av uppgifternas extraordinära karaktär.

I den föreslagna lagens 7 § 1 mom. 3 punkt är det fråga om uppgifter som gäller uppfyllandet av fångarnas sysselsättningsplikt eller ordnandet av aktiviteter för intagna i straffanstalter. Sådana uppgifter är bl.a. information om fångars möjligheter till arbete och studieplaner samt rehabiliteringsplaner. Särskilt för långtidsfångar försöker man utarbeta långsiktplaner som täcker hela fängelse-tiden och gäller aktiviteter som är ändamålsenliga för fångens situation och som kontinuerligt framskrider under verkställighetens olika skeden. En sådan plan är en uppgift som skall antecknas i övervaknings- och verksamhetsregistret. I registret antecknas också uppgifter om en fånges eller anstaltsintagnas fritidsaktiviteter.

I 7 § 1 mom. 4 punkten i den föreslagna lagen fastställs möjligheten att samla information om fångars eller anstaltsintagnas utbildning, arbetserfarenhet och sociala situation.

Det är fråga om uppgifter som gäller utbildningsbakgrund, arbetshistoria samt det sociala livet som en helhet. Den sistnämnda informationskategorin omfattar bl.a. familjerelationer, ekonomisk situation och eventuellt användande av sociala tjänster. Dessa uppgifter är väsentligen sammanbundna med planeringen av strafftidansvändningen, uppfyllandet av sysselsättningsplikten och utnyttjandet av andra verksamhetsmöjligheter, kontakterna utanför anstalten samt förberedelserna av frigivningen.

I 7 § 1 mom. 5 punkten i den föreslagna lagen är det fråga om uppgifter som används för bedömning av fångars eller anstaltsintagnas arbets- och handlingsförmåga samt andra frågor som gäller placeringen av dem i verksamhet. För bedömning av arbets- och handlingsförmåga har man i fångvårdsväsendet under den senaste tiden utarbetat en metod med vilken man utreder fångars eller anstaltsintagnas förutsättningar att delta i aktiviteter som ordnas eller godkänns av anstalten. Frågor som skall utredas är bl.a. omständigheter i samband med kriminell bakgrund, hälsotillstånd, arbetshistoria och handlingsberedskap. Andra bedömningar som gäller placering av anstaltsintagna och fångar i verksamhet är bl.a. bedömningar av hur man kan främja en persons förutsättningar för en livsföring utan kriminalitet.

I 7 § 1 mom. 6 punkten i den föreslagna lagen är det fråga om uppgifter som gäller fångars eller anstaltsintagnas kontakter utanför anstalten. Sådana uppgifter är bl.a. information om tillstånd av avlägsna sig, korrespondens, telefonkontakter samt rätt att ta emot besökare. Uppgifter om korrespondens och telefonkontakter är bl.a. information om med vem en fånge upprätthåller korrespondens eller står i telefonkontakt med och eventuellt missbruk som observerats i samband med sådana kontakter.

I 7 § 1 mom. 7 punkten i den föreslagna lagen är det fråga om uppgifter som gäller förberedelse av frigivning av fångar eller intagna i straffanstalt. I detta avseende registreras information om t.ex. ordnandet av övervakning i villkorlig frihet, skötseln av bostadsfrågor, ordnandet av utkomst samt hur de missbrukar- och hälsovårdsåtgärder som inlett i fängelse skall fortsättas i frihet.

Med stöd av 7 § 1 mom. 8 punkten i den föreslagna lagen registreras en fånges tidigare rymningar och otillåtna avvikanden från öppen anstalt samt överträdelser av villkor i tillstånd att avlägsna sig, tillstånd till studier eller civilt arbete samt placering i en anstalt utanför straffanstalten. Bestämmelsen gäller inte rannsakningsfångar, emedan de inte kan placeras i öppen anstalt eller beviljas tillstånd att avlägsna sig, tillstånd till studier eller civilt arbete, eller placeras i en anstalt utanför straffanstalten.

Den föreslagna lagens 7 § 1 mom. 9 punkt innehåller uppgifter om disciplinförseelser som fångar begått. Disciplinförseelser är bl.a. att berusa sig, att inneha otillåtna substanser eller föremål, överträdelser av sysselsättningsplikten, våldsförseelser och överträdelser av tillstånd att avlägsna sig. Information om disciplinförseelser spelar en central roll i i övervaknings- och verksamhetsregistret när man skall utreda vilka eventuella tilläggsåtgärder i samband med övervakningen föranleds av en disciplinförseelse som en fånge gjort sig skyldig till. Uppgifter om påföljder för disciplinförseelser, särskilt när en påföljd inverkar på frigivningen av en person, antecknas i verkställighetsregistret som avses i 5 §.

I 7 § 2 mom. i den föreslagna lagen anges att övervaknings- och verksamhetsregistret kan innehålla uppgifter om även andra personer än fångar eller intagna i straffanstalt. Då gäller det uppgifter som bevaras i handlingarna i samband med information om fångar eller anstaltsintagna, utan att dessa uppgifter bildar ett separat register i vilket de andra personerna kunde sökas på basis av t.ex. namn eller personnummer. Sådana uppgifter är t.ex. information som en fånge eller intagen i straffanstalt givit om nära anhöriga och besökare, andra kontaktuppgifter till samhället utanför, uppgifter i domstolshandlingarna om målsägande i målet, uppgifter om civil arbetsgivare samt uppgifter om övervakare under tiden för villkorlig frihet. Uppgifterna som avses i denna punkt är således av annan karaktär än de uppgifter som avses i 10 - 12 § och som utgör ett separat register. Insamlandet av dessa uppgifter skall vara nödvändigt för behandling av uppgifter i övervaknings- och verksamhetsregistret samt

för upprätthållande av anstaltsordning och säkerhet.

8 § *Säkerhetsregistret*. Syftet med säkerhetsregistret är att samla information för att förebygga och utreda kriminalitet som äger rum i fängelset eller organiseras från fängelset eller sker under fängelsetiden. Säkerhetsregistret är ett register av speciell karaktär, varför förutsättningarna för insamling av information är begränsade. Begränsningarna av insamlandet av information är jämförbara med inskränkningarna i insamlandet av information för registret över misstänkta enligt 2 § lagen om polisens personregister. Säkerhetsregistret är ett register som tekniskt skall avskiljas från de övriga registren.

Med brott som begåtts i fängelse avses gärningar vars följder visar sig i fängelset. Med kriminalitet som organiseras från ett fängelse avses brott som äger rum utanför fängelset och som leds eller organiseras av en person som är intagen i fängelse. Med kriminalitet under fängelsetiden avses brott som begås av fångar under strafftiden men utanför fängelset. Dyliga situationer uppkommer t.ex. när fångar gör sig skyldiga till brott under tiden för tillstånd att avlägsna sig. Sådan kriminalitet kan inte helt utrotas i fängelserna. När gärningsmännen organiseras i kriminella grupper, kan sådana brott kvantitativt öka. I kriminalitet som äger rum i fängelset eller organiseras från fängelset kan fångar och intagna i straffanstalt samt utomstående delta. För att uppgifter skall kunna antecknas i säkerhetsregistret skall brotten hänföra sig till en fånge eller intagen i straffanstalt eller ha begåtts av en fånge eller intagen i straffanstalt eller rikta sig mot ett fängelse. Brott som begåtts i villkorlig frihet antecknas sålunda inte i detta register, om inte den villkorligt frigivne är förknippad med sådan allvarlig kriminalitet som uttryckligen avses i 1 mom. och som äger rum i ett fängelse eller organiseras från ett fängelse eller sker under fängelsetiden.

I det föreslagna 8 § 2 mom. regleras möjligheten att i säkerhetsregistret lagra uppgifter om extraordinära händelser som av grundad anledning anses äventyra säkerheten. Sådan information behöver inte nödvändigtvis kunna sammankopplas med någon särskild person. T.ex. tillförlitliga uppgifter om att ett

vapen är gömt i fångarnas lokaliteter kan vara sådan information. Även om informationen i det första skedet inte vore sammankopplad med någon enskild person, finns det orsak att reglera registreringen av informationen i lagen om behandling av personuppgifter, emedan dylig information mycket snabbt kan förknippas med en viss person. Dessutom är det viktigt att alla uppgifter om händelser och gärningar som allvarligt hotar anstalts säkerheten finns samlade i ett riksomfattade register.

De speciella krav som ställs på insamling av säkerhetsinformation betyder att det i säkerhetsregistret endast skall samlas information om specialuppföljda fångar eller anstaltsintagna eller personer som står i kontakt med dem. Syftet med insamlingen av information är att förebygga och förebygga extraordinära händelser som hotar anstaltsordningen och säkerheten. Nya dokument skall inte automatiskt inrättas när man får information om extraordinära händelser som inte kan antecknas i det normala fångregistret. Syftet är inte att registrera information om varje misstänkt fånge eller intagen i straffanstalt, utan om personer som skall övervakas för anstalts säkerheten och ordningen. Den registrerade informationen skall i allmänhet enligt modellen från polisens register över misstänkta inte gälla personer, utan händelser. Också om man får vink om förutsebara allvarliga händelser eller situationer, skall informationen kunna antecknas i registret, även om frågan först inte kan förknippas med någon särskild person.

Endast uppgifter som inte antecknas i andra personregister i fångvårdens informationssystem skall lagras i registret. Detta skall förbättra datasäkerheten och ändamålsenligheten i registret, emedan det endast skall uppvisa ett begränsat antal registrerade händelser. Dessutom skall registret enligt 15 § i lagen kunna utnyttjas av endast en begränsad grupp av användare.

På grund av säkerhetsregistrets speciella och extraordinära karaktär samt syfte skall det vara möjligt att i registret samla in information om även andra personer än fångar eller intagna i straffanstalt. Det gäller information om personer som står i kontakt med de sistnämnda. Registrering av uppgifter om en

dylik annan person skall alltid kräva att denna person av grundad anledning kan misstänkas för att också ha gjort eller göra sig skyldig till ett brott eller för att kunna äventyra anstaltssäkerheten.

Om utlämnande av uppgifter ur säkerhetsregistret har det till 3 kap. som gäller principerna för informationsbehandling fogats en särskild paragraf (17 §), i vilken man utförligt räknar upp de myndigheter till vilka uppgifter från säkerhetsregistret kan lämnas ut.

Registrets specialkaraktär är också förknippad med nekande av den registrerades rätt till kontroll enligt 21 § 1 mom.

9 §. *Hälsovårdsregistret.* I hälsovårdsregistret lagras uppgifter som behövs för ordnande och genomförande av vård av fångar och intagna i straffanstalter. Registret kan vid sidan av uppgifter om hälsotillstånd även omfatta andra därmed relaterade personliga uppgifter. De sistnämnda kan vara t.ex. uppgifter om familjerelationer. De grundläggande uppgifterna om fångar eller intagna i straffanstalter i hälsovårdsregistret härstammar från fångvårdsväsendets totala informationssystem. På grund av hälsovårdsuppgifternas speciella och sekretessbelagda karaktär skall fångvårdsväsendets högsta yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården, dvs. fångvårdsväsendets överläkare, svara för behandlingen av information som registrerats i hälsovårdsregistret. Det oaktat skall naturligtvis varje yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller varje annan person som har rätt att behandla uppgifterna i registret svara för riktigheten av anteckningarna i registret.

Förutom den föreslagna 9 § skall bestämmelserna i 14, 15 och 18 § tillämpas på behandling av information i hälsovårdsregistret. I övrigt skall behandling av uppgifter om hälsovård för fångar eller intagna i straffanstalt regleras särskilt. Sådana viktiga författningar och föreskrifter är lagen om patientens ställning och rättigheter, lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter om upprättande och förvarande av journalhandlingar (1993:7). Även flera internationella regler och rekommendationer som gäller behandling av hälsovårdsuppgifter för fångar och anstaltsintagna och som betonar

vikten av omsorgsfull behandling och diskretion har utfärdats. Sådana är bl.a. Europarådets ministerkommittés rekommendation nr R (98) 7 om etiska och organisatoriska aspekter i fängelhälsovården samt som en specialföreskrift Världshälsoorganisationens rekommendationer om HIV-infektion och AIDS i fängelser (WHO/GPA/DIR/93.3).

På grund av dess karaktär skall hälsovårdsregistret även kunna innehålla uppgifter om andra personer än fångar och intagna i straffanstalt. Det gäller t.ex. uppgifter om familjemedlemmar till en fånge eller intagen i straffanstalt eller brottsoffer. Villkoret för behandling av dylik information är naturligtvis att uppgifterna är behövliga för hälsovården inom fångvårdsväsendet.

10 §. *Besökarregistret.* Ett besökarregister, i vilket uppgifter om besök antecknas, skall föras över personer (besökare) som i enlighet med 2 kap. 9 a § lagen om verkställighet av straff kommer för att besöka en fånge eller eller en intagen i straffanstalt. Uppgifter som individualiserar besökare skall antecknas i registret med stöd av 4 § 2 mom. i förslaget. Besökarregistret är alltså ett register som förs över utomstående personer, varför endast minimiuppgifter i samband med besöksövervakningen kan antecknas i registret.

Behandling av dessa uppgifter är nödvändig för att fångvårdsväsendet på ett ändamålsenligt sätt skall kunna övervaka utomstående personers rörelser i straffanstalten och på dess område. Detta är av stor vikt vid upprätthållandet av ordningen i straffanstalten. I några fall har man konstaterat att besökare hos fångar eller intagna i straffanstalter har forslat eller varit tvungna att forsla otillåtna föremål eller substanser till eller från fängelset. Därför är det viktigt att uppgifter om besök är tillgängliga för fångvården för att eventuellt missbruk skall kunna utredas. Andra uppgifter som är förknippade med besök och övervakning och som skall antecknas i registret är t.ex. information om varor som en besökare medför till en fånge.

11 §. *Besöksförbudsregistret.* I detta register antecknas uppgifter om personer som har meddelats besöksförbud enligt 2 kap. 9 a § lagen om verkställighet av straff.

Enligt 2 kap. 9 a § lagen om verkställighet av straff har fångar rätt att under eller utan

uppsikt ta emot besökare. Om en besökare befunnits ha infört eller ha försökt införa otilåtna föremål eller ämnen i fängelset, kan direktören förbjuda besökaren att besöka fängelset under högst sex månader. Ett besöksförbud kan vid behov förnyas. Ett besöksförbud får inte meddelas en nära anhörig eller en advokat som tjänstgör som ombud för fången eller ett allmänt rättsbiträde eller om det är möjligt att utan att äventyra anstaltsordningen ordna besök under särskilt övervakade förhållanden.

Besöksförbud gäller besökare som avses i 2 § 4 punkten. Besöksförbud kan endast meddelas personer som redan brutit mot besöksvillkoren. Besöksförbud kan förutom utomstående även meddelas fångar eller anstaltsintagna, som har överträtt besöksvillkoren i samband med besök hos andra fångar eller anstaltsintagna på det sätt som meddelandet av besöksförbud kräver.

I besöksförbudsregistret skall innehållet i och grunden för ett besöksförbud samt förbudets giltighetstid antecknas. Uppgifter som individualiserar besökaren antecknas i registret med stöd av 3 § 6 mom. På grund av besöksförbudets natur kan det anses uppenbart att det är nödvändigt att tillräckligt noggrant specificera den registrerade. Därför föreslås att även den registrerades personnummer skall antecknas i registret.

12 §. *Registret över personer som uträttat ärenden.* Enligt 50 § 1 mom. fångvårdsförordningen får ingen ges tillträde till en straffanstalt utan behörigt tillstånd. Flera personer besöker en straffanstalt för att utföra uppdrag som är nödvändiga för t.ex. ordnandet av fångarnas aktiviteter och underhållet av anstalten. Som exempel på personer som uträttar ärenden nämns fastighetsreparatörer, livsmedelstransportörer, personer som ordnar de intagnas fritidsaktiviteter samt studenter som kommer för att bekanta sig med anstalts verksamhet. Dessa personer rör sig på anstaltsområdet med stöd av ett tillstånd som de erhållit av anstaltsstjänstemännen. De är skyldiga att iaktta villkoren i tillståndet. Deras rörelser på anstaltsområdet övervakas. För anstaltsordningen och säkerheten är det nödvändigt att samla vissa uppgifter om personer som uträttar ärenden för att man skall kunna veta vem som har rört sig på området,

i vilka ärenden och när.

Personer som uträttar ärenden är utomstående personer som avses i 2 § 5 punkten i lagen. Därför är det viktigt att uppgifter om dem inte lämnas ut i sådana situationer där det är möjligt att förväxla uppgifter om dem med information om fångar och anstaltsintagna.

13 §. *Ordningsregistret.* Lagförslagets 13 § skall göra det möjligt att samla anstaltsvis information om anstaltsordningen och säkerheten. Informationen kan hänföra sig till individuella fångar, grupper av fångar eller händelser. Vid sidan av tillförlitliga uppgifter kan informationen innehålla uppgifter som grundar sig på antydningar. För insamling av sådan information skall ett ordningsregister föras. Insamling av information är nödvändig t.ex. när övervakningspersonalens arbetsskift växlar och det inte är möjligt att muntligt förmedla till de nya tjänstemännen allting som skett under det föregående skiftet. I dag samlas sådan information in på s.k. bostadskort.

Riktigheten och relevansen av uppgifterna i registret skall granskas så snart som möjligt efter att de samlats in för att informationen vid behov skall kunna överföras till övervaknings- och verksamhetsregistret eller för att man i fall av felaktig information skall kunna undvika obefogade misstankar. Om det gäller vinkar som visar sig vara riktiga enligt bestämmelserna om säkerhetsregistret i 7 §, skall uppgifterna överföras till säkerhetsregistret. Om informationen visar sig vara felaktig, skall den omedelbart och för samtliga felaktiga delar strykas. Emedan det gäller information som är nödvändig för upprätthållandet av den inre anstaltsordningen och säkerheten, skall uppgifterna inte lämnas ut till någon utanför brottspåföljdsverket eller fångvårdsväsendet.

3 kap. **Principer för behandling av uppgifter**

14 §. *Behandling av känsliga uppgifter.* I 11 § personuppgiftslagen förbjuds behandling av känsliga uppgifter. Som känsliga uppgifter uppfattas bl.a. uppgifter om kriminella gärningar som någon gjort sig skyldig till och påföljder av dem, hälsotillstånd och

vårdåtgärder, samt behov av social vård och sociala tjänster. Vid behandlingen av personuppgifter för verkställighet av straff skall man göra ett undantag som gäller dessa tre slag av uppgifter som i personuppgiftslagen klassificeras som känsliga, emedan det är fråga om central information för straffverkställigheten.

Personuppgifter som beskriver kriminella gärningar, straff eller andra påföljder för brott hänför sig intimt till brottspåföljdsverkets, kriminalvårdsväsendets och fängsvårdsväsendets verkställighetsuppgifter och är nödvändiga för verkställighet av straff och genomförande av förvaring i rannsaktionsfängelse. På grund av brottspåföljdsverkets roll som högsta straffverkställande instans uppkommer behovet att behandla dessa uppgifter redan innan straffverkställigheten inleds, dvs. när verkställighetshandlingen tillställs brottspåföljdsverket av en domstol.

I 11 § 4 punkten personuppgiftslagen konstateras att uppgifter om hälsotillstånd, sjukdomar, handikapp, vård- eller därmed jämförbara åtgärder är känsliga. Sådana uppgifter insamlas i huvudsak i hälsovårdsregistret som avses i 9 § i denna lag. I nämnda paragraf beskrivs innehållet i registret och konstateras att bestämmelser om behandlingen av uppgifter om dömdas, fångars eller anstaltsintagnas hälsotillstånd anges i 14, 15 och 18 § i denna lag samt i övrigt särskilt någon annanstans. Sålunda finns det bestämmelser om avvikelser från behandlingsförbudet för känsliga hälsovårdsuppgifter för nämnda personer även i de allmänna hälsovårdsbestämmelserna. Vid sidan av hälsovårdsregistret kan uppgifter om en fånges hälsotillstånd med dennes skriftliga samtycke samlas och registreras i den del av övervaknings- och verksamhetsregistret som gäller bedömning av fångars arbets- och handlingsförmåga. Även samhällspåföljdsregistret kan innehålla hälsovårdsuppgifter som den som saken gäller själv har yppat för en tjänsteman vid kriminalvårdsväsendet.

Personuppgifter som gäller behov av social omsorg eller sociala tjänster, stödåtgärder och andra socialvårdsförmåner behövs vid straffverkställighet när man klagör dömdas, fångars eller anstaltsintagnas sociala position och försöker främja deras möjligheter att föra

ett liv utan brott. Sådana åtgärder kan t.ex. vara främjandet av utkomsten för en person som dömts till en samhällspåföljd eller en frigiven fånge samt ordnandet av hans bostadsfrågor i samarbete med de sociala myndigheterna i hemkommunen.

Uppgifter som avses i 11 § 1, 2 och 5 punkten personuppgiftslagen som gäller behandlingsförbud för känsliga uppgifter behandlas inte i fångvården. Det gäller uppgifter om någons ras eller etniska ursprung, samhälleliga, politiska eller religiösa övertygelse eller fackföreningsmedlemskap, eller någons sexuella orientering eller beteende. Någons religiösa övertygelse kan kräva arrangemang som avviker från vedertagen praxis i en straffanstalt t.ex. när det gäller diet. Avvikande arrangemang genomförs på begäran av personen i fråga, och dylik information behandlas för det praktiska genomförandet.

Det föreslås att i 14 § i den föreslagna lagen tas in ett 2 mom. som gör det möjligt att i enskilda fall med uttryckligt samtycke av fången, den dömda eller anstaltsintagna i fråga samla in och registrera även andra känsliga uppgifter än de som nämns i 1 mom. Insamlandet och registrerandet av uppgifter kräver dock att informationen skall vara nödvändig för registrets syfte. T.ex. information som gäller någons medlemskap i ett politiskt parti kan inte samlas in och registreras, emedan sådan information inte är nödvändig för syftet med fångvårdens personregister. Med uttryckligt samtycke avses ett tillräckligt specificerat skriftligt samtycke, som anges i 12 § 1 mom. 1 punkten personuppgiftslagen.

15 §. *Behörighet att behandla uppgifter.* Brottspåföljdsverkets personregister innehåller känslig och sekretessbelagd information. Därför har tjänstemän vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fångsvårdsväsendet rätt att behandla uppgifter i dessa register endast i den utsträckning det är nödvändigt för utförandet av deras tjänsteupdrag. Detta genomförs i praktiken så att varje tjänsteman har en bestämd nyttjanderätt som endast hänför sig till de egna tjänsteupdragen. Detta kan ADB-tekniskt genomföras med hjälp av lösenord som hänför sig till specifika uppdrag eller i vissa fall till uppgifterna för en enskild tjänsteman. Dessutom är

det i dag ADB-tekniskt möjligt att klargöra vem som har behandlat uppgifterna i ett register. På så sätt kan man övervaka att behandlingen av uppgifter i samband med utförandet av tjänsteuppdrag sker i enlighet med lag.

Säkerhetsregistret som närmare regleras i den föreslagna 8 § är avsett för registrering av uppgifter om extraordinära och farliga incidenter i anstalterna. På grund av registrets speciella karaktär skall antalet tjänstemän som har rätt att behandla uppgifterna i registret vara begränsat. Med hänsyn till att antalet fängelser uppgår till 23 av vilka en del driver relativt självständiga verksamhetsenheter har man uppskattat att behandlingsbehörighet skall ges till totalt ca hundra tjänstemän vid brottspåföljdsverket och fängsvårdsväsendet. Den begränsade användargruppen motiveras av informationens absolut sekretessbelagda karaktär. En så begränsad användargrupp som möjligt är också nödvändig på grund av att användarna av säkerhetsregistret kan bli utsatta för kriminella påtryckningar eller annan otillbörlig behandling. Enligt den föreslagna 15 § 2 *mom.* skall endast en sådan tjänsteman vid brottspåföljdsverket eller fängsvårdsväsendet som särskilt utsetts av brottspåföljdsverket få behandla säkerhetsregistret och dess information. Sådana tjänstemän i fängelserna är åtminstone direktören, hans första ställföreträdare och vaktchefen. Vid sidan av nämnda tjänstemän med permanent rätt till användning av säkerhetsregistret kan rätten till användning vid behov ges även till andra tjänstemän vid fängsvårdsväsendet. I den utsträckning andra myndigheter behöver information från säkerhetsregistret skall uppgifter kunna lämnas ut i enlighet med 17 § i denna lag. Användarförteckningen för säkerhetsregistret skall inte vara offentlig.

Enligt det föreslagna momentet skall hälsovårdsregistret och uppgifterna i registret få behandlas endast av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller andra personer som utför hälsovårdsuppdrag. Denna inskränkning grundar sig på accentuerad sekretess som hänför sig till hälsovårdsuppgifter. Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har uttömmande räknats upp i lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

(564/1994). En annan person som utför hälsovårdsuppdrag kan vara t.ex. en byråsekreterare som renskriver efter en läkares dikta-men. Nämnda inskränkning i första mening-en i 15 § att uppgifter får behandlas endast i den utsträckning det är nödvändigt för utförande av egna tjänsteuppdrag skall även gälla hälsovårdspersonal samt andra anställda som avses i denna paragraf och som utför hälsovårdsuppdrag. I lagens 9 § som gäller hälsovårdsregister konstateras att behandlingen av uppgifter om dömdas, fångars och anstaltsintagnas hälso- och sjukvård regleras i 14, 15 och 18 § i denna lag samt i övrigt särskilt. Sålunda finns det detaljerade bestämmelser om behandlingen av hälsovårdsregistret i fångvårdens personregister i de allmänna hälsovårdsbestämmelserna, bl.a. i lagen om patientens ställning och rättigheter samt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. En viktig roll i dessa bestämmelser spelar tystnadsplikten som ansluter sig till hälsovårdsuppgifter och från vilken man med undantag av vissa omständigheter nämnda i lagen om patientens ställning och rättigheter kan avvika endast med patientens skriftliga samtycke. Dessa allmänna sekretessbestämmelser inom hälsovården förpliktar även hälso- och sjukvårdspersonalen vid fängsvårdsväsendet. Bestämmelser om avvikelser från tystnadsplikten finns i 18 § i förslaget.

16 §. *Utlämnande av uppgifter ur brottspåföljdsverkets personregister.* På grund av straffverkställighetsuppgifternas natur innehåller brottspåföljdsverkets, kriminalvårdsväsendets och fängsvårdsväsendets personregister känslig information vars hemlighållande man särskilt skall sörja för. På utlämnande av personuppgifter ur registren skall lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas, om inte något annat bestäms i den föreslagna lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff.

Uppgifter ur ordningsregistret som avses i 13 § i den föreslagna lagen och som i huvudsak är avsett för straffanstalten i fråga skall inte kunna lämnas ut till någon utanför fängsvårdsväsendet. Sådan information skall kunna lämnas ut till en annan straffanstalt. Utlämningsförbudet grundar sig på osäkerheten i dessa uppgifter som baserar sig på antyd-

ningar. Riktigheten i uppgifter om ordningen skall utan dröjsmål granskas, varför uppgifterna om de visar sig vara riktiga skall överföras skyndsamt från ordningsregistret till övervaknings- och verksamhetsregistret eller säkerhetsregistret.

Enligt det föreslagna 16 § 2 *mom.* skall brottspåföljdsverket som är registeransvarig för de personregister som avses i denna lag få lämna ut uppgifter ur två personregister, dvs. verkställighetsregistret samt övervaknings- och verksamhetsregistret, via teknisk anslutning till myndigheter som särskilt nämns i detta moment samt till Folkpensionsanstalten. Sekretessbestämmelserna skall inte hindra utlämnande av dessa uppgifter. Sådant utlämnande av uppgifter via teknisk anslutning skall särskilt avtalas med var och en mottagare av uppgifter. Information som lämnas ut via teknisk anslutning skall endast kunna gälla dömda, fångar och intagna i straffanstalt. På så sätt utlämnade uppgifter skall alltså inte kunna gälla besökare som avses i 2 § 4 punkten i lagen eller utomstående som avses i 5 punkten.

Genom teknisk anslutning skall man inte kunna lämna ut information ur säkerhetsregistret eller hälsovårdsregistret på grund av den speciella karaktären av dessa uppgifter. Bestämmelser om utlämnande av information ur säkerhetsregistret finns i 17 § i den föreslagna lagen. I enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och de undantag som är möjliga på grund av specialbestämmelserna för hälso- och sjukvården skall uppgifter ur hälsovårdsregistret kunna lämnas ut i enskilda fall.

Den förteckning med 11 punkter i det föreslagna 16 § 2 *mom.* över de instanser till vilka information ur verkställighetsregistret och övervaknings- och verksamhetsregistret via teknisk anslutning skall kunna lämnas ut grundar sig på en skriftlig förfrågan riktad till samarbetskretsarna. Utlämnandet kräver att de utlämnade uppgifterna är nödvändiga för utförandet av var och en särskilt nämnd myndighets bestämda uppgifter. Dessa uppgifter är uppräknade i lagen. I den egna lagstiftningen för flera av dessa myndigheter finns det redan en bestämmelse enligt vilken de har rätt att erhålla särskilt definierade uppgifter som hänför sig till straffverkstäl-

lighet. Sådana bestämmelser finns bl.a. i lagen om verkställighet av bötesstraff (318/1963), befolkningsdatalagen (507/1993), lagen om polisens personregister (509/1995) och polislagen (493/1995).

Enligt den föreslagna 16 § 2 *mom.* 1 punkten skall uppgifter som behövs för skötseln av polisens huvuduppgift, dvs. brottsförebyggande, utredning och åtalsprövning, via teknisk anslutning kunna lämnas ut till polisen. Sådana uppgifter är t.ex. uppgifter om att någon står under övervakning i villkorlig frihet samt uppgifter om andra samhällspåföljder som ådömts honom eller henne eller uppgifter om fångars tillstånd att avlägsna sig, tillstånd till civilt arbete eller studier, rymning eller avvikelse från öppen anstalt utan tillstånd. Uppgifter skall via teknisk anslutning dessutom kunna lämnas ut till polisen när den behandlar sådana tillståndsansökningar vars lösning kräver att den sökandes pålitlighet utreds. Ett sådant tillstånd är t.ex. vapenlicens.

Enligt den föreslagna 16 § 2 *mom.* 2 punkten skall uppgifter som behövs för behandling av uppehållstillstånd, arbetstillstånd eller deporterings-, avvisnings-, asyl- eller medborgarskapsfrågor kunna lämnas ut till utlänningsverket. Vid behandlingen av nämnda frågor spelar uppgifter i fängsvårdsväsendets verkställighetsregister samt övervaknings- och verksamhetsregister en viktig roll.

Enligt den föreslagna 16 § 2 *mom.* 3 punkten skall uppgifter som behövs för vidtagande av åtgärder som riktar sig mot förmögenhet och verkställighet av förvandlingsstraff för böter kunna lämnas ut till rättsregistercentralen. Dessa åtgärder gäller t.ex. indrivande av böter eller inledande av verkställighet av bötesstraff som av en domstol förvandlats till fängelse.

Enligt den föreslagna 16 § 2 *mom.* 4 punkten skall uppgifter som behövs för genomförande av utsökning och verkställighet av straff kunna lämnas ut till utsökningsmyndigheterna. En fånge som arbetar i en öppen anstalt lyfter gängse lön på vilken utsökning kan verkställas efter vissa innehållningar. Utsökningsmyndigheterna behöver uppgifter ur fängsvårdsväsendets verkställighetsregister även när de sköter sina uppgifter som lägre verkställande instans, dvs. har hand om inle-

dandet av verkställighet av nya fängelsestraff som skall verkställas och senareläggning av straffverkställighet.

Enligt den föreslagna 16 § 2 mom. 5 punkten skall uppgifter som behövs för delgivande av stämning kunna lämnas ut till stämningssmannen. Det gäller i regel uppgifter om en instämmd persons vistelseort.

Enligt den föreslagna 16 § 2 mom. 6 punkten skall uppgifter som behövs för behandling av åtal kunna lämnas ut till allmänna åklagaren. Sådana uppgifter är t.ex. information om att någon som misstänks för ett brott vistas i fängelse.

Enligt den föreslagna 16 § 2 mom. 7 punkten skall uppgifter som behövs för behandling av ett brottmål kunna lämnas ut till en domstol. Sådana uppgifter är t.ex. information om straff som skall verkställas.

Enligt den föreslagna 16 § 2 mom. 8 punkten skall uppgifter som behövs för förebyggande och utredande av tullbrott kunna lämnas ut till tullmyndigheterna. Sådana uppgifter kan t.ex. vara information om tillstånd att avlägsna sig, tillstånd till civilt arbete eller rymning som gäller en person som misstänks för ett tullbrott.

Enligt den föreslagna 16 § 2 mom. 9 punkten skall uppgifter som behövs för övervakning av gränser och gränsområden samt skötseln av brottsförebyggande uppgifter kunna lämnas ut till gränsbevakningsmyndigheterna. Sådana uppgifter kan t.ex. vara information om att en utänskd fånge har rymt.

Enligt den föreslagna 16 § 2 mom. 10 punkten skall uppgifter som behövs för förande av värnpliktsregister kunna lämnas ut till militärmyndigheterna. Uppgifter som behövs förande av försvarsmaktens säkerhets- och straffregister skall dessutom kunna lämnas ut till huvudstabens rannsaktionsavdelning. Sådana uppgifter kan t.ex. vara information om fängelsestraff för värnpliktiga samt övervakningen av avtjänandet av straffen och fångens verksamhet.

Enligt den föreslagna 16 § 2 mom. 11 punkten skall uppgifter som behövs för behandling av pensions-, sjukförsäkrings- och arbetslöshetsersättningsansökningar kunna via teknisk anslutning lämnas ut till Folkpensionsanstalten.

Paragrafens 3 mom. skall innehålla en be-

stämmelse om att de uppgifter som avses i 2 mom. kan överlämnas genom teknisk anslutning. Utlämnandet av uppgifter skall avtalas särskilt med var och en mottagare.

Enligt den föreslagna 4 mom. i 16 § skall den registeransvarige eller en tjänsteman vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fångvårdsväsendet som utsetts av den registeransvarige besluta om utlämnandet av uppgifter. Den registeransvarige för personregister som avses i denna lag är brottspåföljdsverket, vars arbetsordning skall ange de tjänstemän vid ämbetsverket som svarar för behandlingen av uppgifterna. De tjänstemän vid kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet som skall besluta om utlämnande av uppgifter för den egna verksamhetsenhetens vidkommande skall få sin befogenhet med stöd av en särskild föreskrift.

17 §. *Utlämnande av uppgifter ur säkerhetsregistret.* Som ovan i motiveringen till 8 § konstaterats, är säkerhetsregistret ett extraordinärt register som endast innehåller uppgifter om allvarliga gärningar och händelser som äventyrar anstaltsordningen och säkerheten eller starka misstankar som hänför sig till dem. Det är uppenbart att tröskeln för utlämnande av dessa uppgifter skall vara hög. Antalet tjänstemän som har rätt att använda säkerhetsregistret är litet. Endast tjänstemän med rätt att använda registret skall kunna lämna ut uppgifter ur säkerhetsregistret. Utlämnandet av uppgifter kräver alltid övervägande fall för fall. I enskilda fall skall uppgifter ur säkerhetsregistret kunna lämnas ut till de myndigheter som i den föreslagna paragrafen särskilt nämns för att de skall kunna utföra sina tjänsteuppdrag. Dessa tjänsteuppdrag skall hänföra sig till syftet med säkerhetsregistret, dvs. de skall gälla förebyggande eller utredande av kriminalitet som äger rum i fängelset eller organiseras från fängelset eller sker under fängelsetiden och förebyggande av andra extraordinära händelser som äventyrar säkerheten i straffanstalten. De myndigheter till vilka uppgifter ur säkerhetsregistret kan lämnas ut är uttömmande uppräknade i lagen. Det gäller utlämnande av information till polisen, huvudstabens rannsaktionsavdelning vid försvarsmakten, tullen, gränsbevakningsväsendet och utlämningsverket. Annat utlämnande av uppgifter

ur säkerhetsregistret skall inte vara möjligt. Emedan uppgifterna i säkerhetsregistret är exceptionella och förknippar allvarliga miss-tankar med den registrerade, skall informationsgivaren meddela mottagaren uppgifternas pålitlighetsgrad, t.ex. på skalan okontrollerad – sannolik – säker.

18 §. *Utlämnande av uppgifter ur hälsovårdsregistret.* Hemlighållandet av hälsovårdsuppgifter för utomstående är nära sammanbundet med behandlingen av uppgifter i hälsovårdsregistret. Hälsovårdspersonalens särskilda sekretessbestämmelser finns i lagen om patientens ställning och rättigheter samt lagen om yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvården. I 13 § lagen om patientens ställning och rättigheter finns det en bestämmelse om hemlighållande av uppgifter i journalhandlingarna: uppgifter i journalhandlingarna är sekretessbelagda. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller någon annan som arbetar vid en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård eller utför uppdrag för den får inte utan patientens skriftliga samtycke lämna ut uppgifter som ingår i journalhandlingarna till utomstående. Med utomstående avses här personer som inte deltar i vården av patienten eller utför uppgifter i anslutning till den i verksamhetsenheten. Sålunda är t.ex. en tjänsteman som ingår i övervakningspersonalen i en straffanstalt i detta avseende en utomstående till vilken uppgifter i journalhandlingarna inte kan lämnas ut utan patientens skriftliga samtycke.

Det att hälsovårdsuppgifterna skall vara konfidentiella betonas också i flera internationella bestämmelser, bl.a. i rekommendation nr R (98) 7 av Europarådets ministerkommitte om etiska och organisatoriska aspekter på fängelsehälsovården och i Världshälsoorganisationens anvisningar om HIV infektioner och AIDS i fångelser (WHO/GPA/DIR/93.3). Den europeiska kommittén mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller straff (CPT) har betonat säkerställandet av diskretion i fängelsehälsovården på samma sätt som den garanteras i samhället i övrigt.

När lagförslaget bereddes, övervägdes det om information om en allvarlig smittsam sjukdom hos en fånge eller intagen i straffanstalt, t.ex. HIV eller hepatit B eller C, trots

sekretessbestämmelserna för hälsovården skall meddelas förutom hälsovårdspersonalen även andra anställda som i sitt arbete står i nära kontakt med fången eller den anstaltsintagna, så att personalen skall kunna beakta infektionsrisken. Frågan är principiell och nära förknippad med bl.a. människorättsaspekter. Den aktualiserades i fångvården bl.a. på grund av att HIV-tester i fångelserna 1999 avslöjade 33 nya bärare av HI-virus, medan antalet infektioner föregående år uppgick till sex och under tidigare år till en. Under 2000 konstaterades 13 nya bärare av HI-virus i fångelserna.

Fångvårdsväsendet svarar för vården av fångars och anstaltsintagnas hälsa. Man har antagit att om man avstod från konfidentiella hälsovårdsuppgifter, kunde resultatet vara att fångarna eller de anstaltsintagna inte länge i samma utsträckning som i dag deltog i HIV-test och sålunda kunde flera infektioner förbli oupptäckta. Då kunde inte ens fångarna eller de anstaltsintagna själva eller hälsovårdspersonalen i anstalterna vidta åtgärder för att vårda sjukdomen och hindra dess spridning. I en sådan situation kunde det finnas en risk för att både anstaltspersonalen och fångarna och de anstaltsintagna blev i ännu högre grad utsatta för smittorisk än i en situation när bara hälsovårdspersonalen och fången eller den anstaltsintagne är medvetna om infektionen och kan handla på det sätt som sjukdomens allvar kräver.

Vetskapen om en allvarlig smittsam sjukdom hos en enskild fånge eller anstaltsintagne kunde leda till att personalen koncentrerade sina försiktighetsåtgärder i samband med förebyggandet av smittorisken i första hand på de fångar eller anstaltsintagna som man vet att bär på en smittsam sjukdom. Å andra sidan är inte ens hälsovårdspersonalen medveten om alla fall av smittsamma sjukdomar i anstalterna. I hela världen har man bara konstaterat ett fall av HIV-infektion på säkerhetsområdet, när en fångvårdstjänsteman kom i beröring med blodet från en HIV-positiv intagen. I detta fall var tjänstemannen i fråga uttryckligen medveten om att fången var smittbärare. I finländsk fångvård har det förekommit en hepatitinfektion, när den tjänsteman som erhöll smittan vid behandling av en fånges blodprov också var medveten

om att fången var smittbärare.

Fångvårdsväsendet har utfört ett förtjänstfullt utbildningsarbete för att förebygga spridningen av allvarliga smittsamma sjukdomar. En viktig roll i detta arbete spelar förtroendefulla relationer mellan hälsovårdspersonal och fångar. Konfidentiella hälsovårdsuppgifter är i själva verket en av de viktigaste principerna på hälsovårdsområdet. Att avvika från dem kräver synnerligen vägande skäl.

När utlämnande av uppgifter övervägs, står två grundläggande rättigheter mot varandra: rätten till hälsa och rätten till privatliv. Integritetsskyddet för en person som lider av en allvarlig smittsam sjukdom torde inte kunna ges företräde som rättsobjekt framom rätten till hälsa för en person som uppfyller sina tjänsteplikter. För utlämnande av uppgifter i noggrannt övervägda situationer talar en lagstadgad princip enligt vilken hälsovårdsuppgifter är sekretessbelagda, om det inte finns en bestämmelse på lagnivå om utlämnande av uppgifter till en annan myndighet.

Personer med många problem har mot sin vilja placerats i fängelser där de kan komma att tillbringa synnerligen långa perioder i anstaltsförhållanden. Långvarig vistelse i en anstalt kan ibland leda till oberäkneligt beteende genom vilket en fånge eller intagen i straffanstalt kan äventyra vid sidan av sin egen även andra fångars och anstaltsintagnas, anstaltspersonalens och eventuellt utomstående personers hälsa och säkerhet. Det är möjligt att man genom berättas om smittsamma sjukdomar för personalen i enstaka fall kunde förhindra en infekterad fånges eller anstaltsintagens smittospridande beteende. Förmedlingen av information om sjukdomsfall gäller kontroll över existerande information, inte prognostisering av potentiella sjukdomsfall.

I Sverige är kriminalvårdens hälsovårdspersonal skyldig att underrätta anstaltsdirektören om en i lagen om smittsamma sjukdomar reglerad allvarlig smittsam sjukdom hos en fånge. Denna skyldighet gäller bl.a. HIV samt hepatit B och C. Skillnaden mellan finländsk och svensk klassificering av smittsamma sjukdomar ligger däri att de tre nämnda sjukdomarna i Sverige klassificerats som allmänfarliga smittsamma sjukdomar som skall anmälas. I Finland har de inte klas-

sificerats på detta sätt.

I Norge är hälsovårdspersonalen i regel bunden av tystnadsplikt när det gäller information om fångars hälsotillstånd. Från detta kan man emellertid avvika vid vissa allmänfarliga smittsamma sjukdomar, som t.ex. HIV. Innan man avviker från tystnadsplikten skall en yrkesutbildad person inom hälsovården diskutera frågan med patienten och försöka få dennes samtycke till att uppgifterna delges. En yrkesutbildad person inom hälsovården får då meddela informationen till någon som är utsatt för smitta. I Danmark gäller hälsovårdens allmänna sekretess till alla delar även i fängelseförhållanden.

Enligt den föreslagna paragrafen skall en läkare som vårdar en fånge eller intagen i straffanstalt, eller en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utsetts av läkaren, under vissa förutsättningar kunna informera anstaltsdirektören om en allvarlig smittsam sjukdom hos en fånge eller intagen i straffanstalt. Innan uppgifterna lämnas ut skall läkaren genom diskussion försöka övertala fången eller den anstaltsintagne att ge sitt samtycke till utlämnandet av uppgifterna. Uppgifterna skall kunna lämnas ut endast för att skydda fångens eller den anstaltsintagnes egen, andra fångars eller anstaltsintagnas, anstaltspersonalens samt andra personers hälsa och säkerhet. De sjukdomar som skall anmälas skall vara noggrannt begränsade: det gäller endast HIV-, B-hepatit- och C-hepatitinfektioner eller allmänfarliga smittsamma sjukdomer som avses i 4 § 2 mom. lagen om smittsamma sjukdomer (583/1986) och räknas upp i 2 § förordningen om smittsamma sjukdomar (786/1986). Allmänfarliga smittsamma sjukdomar är bl.a. hepatit A, difteri och tuberkulos. Anstaltsdirektören skall vara bunden av tystnadsplikt när det gäller vård av fångars eller anstaltsintagnas hälsa.

Möjligheten för direktören att erhålla information anses vara motiverad av den orsaken att direktören i samarbete med fången eller den anstaltsintagne och hälsovårdspersonalen skall kunna planera placeringen av fången eller den anstaltsintagne i anstalten samt hans aktiviteter med hänsyn till de specialarrangemang som hälsotillståndet kräver. Direktörens uppgift i dessa situationer är att

för sin del säkerställa trygga och humana förhållanden för den smittbärande fången eller anstaltsintagne samt andra personer.

Beslut om utlämnande av hälsovårdsuppgifter skall fattas av den läkare som vårdar fången eller den anstaltsintagne och som är anställd vid fångvårdsväsendet eller av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utsetts av läkaren. Utlämnande av uppgifter skall förutsätta särskilt vägande skäl som hänför sig till någons hälsa eller säkerhet. En sådan orsak kan vara t.ex. att man vet att en fånge som lider av en smittsam sjukdom delar narkotikasprutor med sin cellkamrat och därför bör överföras till en annan cell. En fånges aggressivitet kan också vara en sådan särskild orsak.

Den personkrets som skall skyddas genom bestämmelsen är synnerligen stor. Bestämmelsen skall gälla personalen i straffanstalten, fången eller den anstaltsintagne som är bärare av en smittsam sjukdom, andra fångar och anstaltsintagna samt andra personer som på något sätt under fångvårdsväsendets övervakning av fångvården har med fången eller den anstaltsintagne att göra. Som exempel på den sistnämnda gruppen av personer kan man konstatera fångens eller den anstaltsintagnes nära anhöriga som besöker fången eller den anstaltsintagne. Antalet sjukdomar som skall anmälas skall vara noggrant begränsat: bestämmelsen gäller endast fångar eller anstaltsintagna som bär på HI-virus, hepatit B eller C samt andra allvarliga smittsamma sjukdomar.

För att bevara förtroendet mellan fångarna och de anstaltsintagna samt hälsovården och anstaltsledningen skall anstaltsdirektören inte få underrätta några andra personer om uppgifter som han erhållit med stöd av denna paragraf. Hans uppgift skall vara att säkerställa trygga och hälsosamma förhållanden i anstalten genom att se till att den insjuknade fångens eller anstaltsintagnes omständigheter ordnas på så sätt att smittorisken är så liten som möjligt.

I särskilt grova fall när en fånge eller intagen i straffanstalt med uppsåt infekterar andra personer, åsidosätts även hälsovårdspersonalens tystnadsplikt med stöd av 15 kap. 10 § strafflagen (39/1889). I nämnda lagrum kriminaliseras underlåtenhet att anmäla grova

brott. Paragrafen anger att om en person vet att t.ex. grov misshandel eller grovt äventyrande av andras hälsa planläggs men underlåter att i tid medan brottet ännu kan förhindras underrätta myndigheterna eller den som hotas av brottet, skall, om brottet eller ett straffbart försök därtill sker, för underlåtenhet att anmäla grovt brott dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Genom denna bestämmelse kan man säkerställa hälsovårdspersonalens möjlighet och t.o.m. skyldighet att informera om en smittsam sjukdom hos en fånge eller intagen i straffanstalt när situationen är extraordinär på det sätt som beskrivits. Andra bestämmelser som förpliktar att avvika från hemlighållandet av hälsovårdsuppgifter finns vid sidan av nämnda bestämmelse i strafflagen bl.a. i lagen om smittsamma sjukdomar, lagen om utredande av dödsorsak (459/1973), barnskyddslagen (683/1983) samt rättegångsbalken.

19 §. *Rätt att få uppgifter av andra myndigheter.* Till 19 § i den föreslagna lagen skall det fogas detaljerade bestämmelser om brottspåföljdsverkets, kriminalvårdsväsendets och fångvårdsväsendets rätt att genom teknisk anslutning få uppgifter ur andra myndigheters personregister. Uppgifter som erhålls på detta sätt skall endast kunna gälla dömda, fångar och anstaltsintagna. Det krävs dessutom att de erhållna uppgifterna skall vara behövliga för skötseln av straffverkställighet eller dessa verkställande myndigheters andra uppgifter. Sekretessbestämmelserna skall inte hindra att dessa uppgifter erhålls.

19 § 1 punkten i lagen gäller uppgifter om meddelande om utslag som gäller personer i rättsregistercentralens domslutssystem. Fångvårdsväsendet har redan i dag en sådan rätt att erhålla information. Informationstillförseln skall ske så att det från rättsregistercentralens domslutssystem genom dataöverföring sänds straffmeddelanden och verkställighetshandlingar för fängelsestraff och samhällspåföljder till brottspåföljdsverket som tjänstgör som högsta verkställande instans. Brottspåföljdsverket undersöker verkställbarheten av domarna och sänder verkställighetshandlingarna för verkställbara domar till häradsämberet som bestäms enligt den dömdes hemort och, när det gäller personer som av någon annan anledning redan befinner sig

i fängelse, till straffanstalten i fråga. Enligt det föreslagna lagrummet skall brottspåföljdsverket genom teknisk anslutning alljämt kunna få dessa uppgifter på eget initiativ. Detta är viktigt för att man i ett tidigare skede än i dag skall kunna få information om t.ex. ett nytt fängelsestraff för en person som redan avtjänar ett fängelsestraff.

19 § 2 punkten i lagen gäller information om medborgarskap, hemkommun, adress och bortgång för personer i det centrala befolkningsregistret. Fångvårdsväsendet har redan i dag en sådan rätt att erhålla information. Nämda uppgifter behövs för utförandet av uppdrag som högsta verkställande instans och för normal verkställighet av straff. T.ex. uppdaterad information om en persons hemkommun behövs när man skall sända verkställighetshandlingar till häradsämbetet i fråga. Information om en persons bortgång behövs för att verkställighetshandlingarna för en avliden person skall kunna överföras från det aktiva registret till arkivet.

19 § 3 punkten i lagen gäller information om personer som befinner sig i efterlysningsregistret i polisens informationssystem samt information om vistelseorten för personer i registret över häktade. Här vore brottspåföljdsverkets, kriminalvårdsväsendets och fångvårdsväsendets rätt att erhålla information genom teknisk anslutning ny. Dessa upplysningar är behövliga när verkställighetsåtgärder skall vidtas i praktiken. Brottspåföljdsverket kan efterlysa en person för verkställighet av ett fängelsestraff. Genom teknisk anslutning skall man kunna granska uppgifterna om en efterlyst person också i polisens register. Tillgång till dessa uppgifter påskyndar straffverkställigheten.

19 § 4 punkten i lagen gäller information om framskridandet av åtalsärenden som gäller personer som införts i åklagarmyndigheternas informationssystem. Här vore brottspåföljdsverkets, kriminalvårdsväsendets och fångvårdsväsendets rätt att erhålla information genom teknisk användarkontakt ny. Nödvändigheten av denna information accentueras, om en person i fängelse har oavslutade rättssaker som straffverkställighetsmyndigheterna bör uppfölja t.ex. för att ordna transport av fången till en domstol eller för att se till verkställigheten av tilläggsstraff

som står att vänta.

19 § 5 punkten i lagen gäller information om verkställighetsärenden för personer som införts i utskökningsmyndigheternas informationssystem. Här vore brottspåföljdsverkets, kriminalvårdsväsendets och fångvårdsväsendets rätt att erhålla information genom teknisk anslutning ny. Dessa uppgifter är behövliga för straffverkställigheten t.ex. när fångar i anstalten lyfter en lön på vilken utmätning kan verkställas. I praktiken är detta endast möjligt i öppna anstalter, där fångarna i medeltal förtjänar 25—35 mk per timme.

19 § 6 punkten i lagen gäller vissa uppgifter om utläningar som finns i utlänningsverkets utlänningsregister och som vistas eller har vistats i en straffanstalt. Sådana uppgifter är information om uppehålls-, utvisnings- och avvisningsfrågor samt verkställighet av beslut om avlägsnande ur landet samt information om inreseförbud och förbudets längd. Här vore brottspåföljdsverkets, kriminalvårdsväsendets och fångvårdsväsendets rätt att erhålla information genom teknisk anslutning ny. Dessa uppgifter är behövliga bl.a. för behandlingen av vissa ansökningar av utläningar som avtjänar fängelsestraff. När t.ex. frågor som gäller tillstånd att avlägsna sig, tillstånd till studier och placering i öppen anstalt avgörs, skall fängelset vara informerat om utlänningsverkets nämnda beslut.

Enligt 2 mom. i paragrafen skall uppgifter kunna lämnas genom teknisk anslutning. Detta skall särskilt avtalas med var och en myndighet.

20 §. *Erhållande och utlämnande av uppgifter om verkställighet av samhällspåföljder i vissa situationer.* Första momentet i den föreslagna 20 § gäller uppgifter som behövs vid verkställighet av samhällspåföljder och som erhålls av vissa statliga och kommunala myndigheter. Det gäller uppgifter som är nödvändiga vid verkställigheten när livssituationen för personer som dömts eller eventuellt skall dömas till samhällspåföljd kartläggs. Det kan vara fråga om uppgifter om någons sociala situation, utkomst, boende, användning av hälsovårdstjänster, arbetsförmåga, användning av rusmedel, utbildning, arbetserfarenhet, sysselsättning och fullgörande av värnplikt. Dessa uppgifter behövs särskilt vid genomförandet av personunder-

sökning av unga gärningsmän och lämplighetsutredning för samhällstjänst samt utarbetandet av verkställighetsplan för ungdomsstraff. Myndigheternas sekretessbestämmelser skall inte hindra kriminalvårdsväsendet att erhålla dessa uppgifter.

Enligt 2 mom. i den föreslagna 20 § skall kriminalvårdsväsendet utan hinder av sekretessbestämmelserna kunna lämna ut uppgifter i anslutning till verkställigheten av samhällspåföljder till privata sammanslutningar, fonder eller enskilda. Rätten att lämna ut information gäller endast uppgifter som uttryckligen behövs för verkställigheten av straffet i fråga. Med stöd av detta lagrum skall upplysningar kunna ges t.ex. till en enskild som tjänstgör som övervakare av någon som villkorligt frigivits och ställts under övervakning. Upplysningar skall också kunna lämnas ut till en privat sammanlutning som verkställer samhällspåföljder, t.ex. till den som ordnar tjänstgöringsplatsen för samhällstjänst eller en fond, som t.ex. till organisationen Silta-valmennus som efter nedläggandet av den offentlighetsrättsliga Kriminalvårdsföreningen fortsatt verksamheten som en privat sammanslutning. Utlämnandet av uppgifter skall beslutas av den verksamhetsenhet i kriminalvårdsväsendet som innehar handlingen med uppgifterna i fråga och i verksamhetsenheten av den tjänsteman som enligt arbetsordningen har anförtrodd uppgiften att besluta om utlämnande av uppgifterna.

Bestämmelser som är i sak likalydande med den föreslagna 20 § ingår i dagens läge i 11 § 2 mom. och 12 § lagen om ordnande och finansiering av kriminalvården vilka upphävs i samband med organisationsreformen av straffverkställighet den 1 augusti 2001.

4 kap. Den registrerades rättigheter

21 §. *Information om behandling av uppgifter.* I 21 § i den föreslagna lagen ingår en bestämmelse om att de registrerade uppgifterna skall meddelas den registrerade. Den första meningen i paragrafen innehåller en hänvisning till den allmänna bestämmelsen i frågan, dvs. 24 § personuppgiftslagen, som reglerar informationen om behandling av uppgifter. Den nämnda paragrafens 1 mom.

förpliktar den registeransvarige vid insamling av personuppgifter att se till att den registrerade kan få information om den registeransvarige och vid behov om dennes företrädare, om syftet med behandlingen av personuppgifterna samt om vart uppgifter i regel lämnas ut, liksom om de uppgifter som behövs för utövandet den registrerades rättigheter vid behandlingen av personuppgifter. Informationen skall ges då personuppgifter samlas in och registreras eller, om uppgifterna samlas in hos någon annan än den registrerade själv och avsikten är att lämna ut uppgifterna, senast då uppgifterna första gången lämnas ut. När det gäller brottspåföljdsverkets personregister, betyder det nämnda att den registrerade skall meddelas att brottspåföljdsverket är registeransvarig och att samtliga kriminalvårdsväsendets och fängvårdsväsendets verksamhetsenheter vid sidan av brottspåföljdsverket för sin del svarar för den praktiska registreringen. De tjänstemän som företräder den registeransvarige framgår av arbetsordningen för var och en myndighet. Syftet med registret framgår av 1 § i den föreslagna lagen enligt vilken syftet med registret är att sköta uppgifter vid verkställighet av straff och andra uppgifter som ankommer på brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fängvårdsväsendet.

På utlämnandet av uppgifter ur brottspåföljdsverkets personregister skall lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas. Sådant utlämnande av uppgifter skall äga rum i enskilda fall, och den som begär uppgifter skall motivera sin begäran. Den registrerade skall meddelas vilka uppgifter som lämnas ut genom teknisk anslutning och till vilka instanser de lämnas ut. Den registrerade skall på ett ändamålsenligt sätt meddelas de uppgifter som behövs för utövandet av hans eller hennes rättigheter vid behandlingen av personuppgifterna. Den registrerade skall informeras om behandling av uppgifterna i enlighet med bestämmelserna i 4 kap. i den föreslagna lagen och 6 kap. personuppgiftslagen.

I 24 § 2 mom. personuppgiftslagen ingår undantag från den upplysningsplikt som anges i 1 mom. Man kan avvika från upplysningsplikten bl.a. om den registrerade redan har fått dessa uppgifter, om det är nödvändigt

för statens säkerhet eller för att förebygga brott eller för en tillsynsuppgift i samband med beskattningen eller den offentliga ekonomin eller om insamling, registrering eller utlämnande av uppgifter uttryckligen har reglerats i lag.

I den föreslagna 21 § skall vid sidan av nämnda undantag från upplysningsplikten enligt personuppgiftslagen ett undantag som särskilt hänför sig till fångvårdens verksamhet anges. Enligt detta kan man avvika från upplysningsplikten om det är nödvändigt för att upprätthålla ordningen och säkerheten i straffanstalten. I dessa fall skall det vara fråga om t.ex. uppgifter som antecknats i övervaknings- och verksamhetsregistret och erhållits utanför straffanstalten och som kan gälla en planerad rymning. Uppgifter som antecknats i säkerhetsregistret gäller så extraordinära händelser att de i regel är förknippade med möjligheten till avvikelse från upplysningsplikten som avses i denna paragraf.

22 §. *Inskränkningar i rätten till insyn.* En bestämmelse om den registrerades rätt till insyn finns i 26 § personuppgiftslagen. Med rätten till insyn avses att var och en utan hinder av sekretessbestämmelserna har rätt att, sedan han meddelat de fakta som behövs för att söka en uppgift, få veta vilka uppgifter om honom som har registrerats i ett personregister eller att registret inte innehåller uppgifter om honom. Den registeransvarige skall samtidigt ge den registrerade information om registrets normala informationskällor samt för vilket ändamål registeruppgifterna används och i regel lämnas ut. I 26 § 3 mom. personuppgiftslagen ingår en bestämmelse om indrivande av ersättning för utlämnande av information. Enligt den får den registeransvarige ta ut en ersättning för utlämnande av information endast om det har förflutit mindre än ett år sedan den registrerade senast fick kontrollera uppgifterna i registret. Ersättningen skall vara skäligen och den får inte överstiga de direkta kostnaderna för utlämnandet av informationen.

I 27 § personuppgiftslagen ingår en bestämmelse om inskränkningar i rätten till insyn. Rätten till insyn som avses i 26 § finns inte bl.a. om utlämnandet av informationen kan skada statens säkerhet eller försvåra fö-

rebyggande eller utredning av brott eller om utlämnandet av informationen kan medföra allvarlig skada för den registrerades hälsa eller vård eller för någon annans rättigheter.

Enligt 27 § 2 mom. personuppgiftslagen har den registrerade, om endast en del av uppgifterna om honom inte omfattas av rätten till insyn enligt 1 mom., rätt att få veta vilka övriga uppgifter som registrerats om honom.

Vid sidan av den allmänna bestämmelsen om inskränkning i rätten till insyn i personuppgiftslagen skall rätten till insyn för den som registrerats i brottspåföljdsverkets personregister kunna inskränkas genom en specialbestämmelse i 22 § 1 mom. i den föreslagna lagen. Rätten till insyn skall kunna inskränkas, om den av sannolika skäl kan medföra en allvarlig fara för ordningen och säkerheten i straffanstalten eller för säkerheten för de anställda i brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fångvårdsväsendet eller någon annan person. Det skall alltså gälla omständigheter som avviker från det normala och äventyrar ordningen och säkerheten. Sålunda skall t.ex. normala uppgifter i övervaknings- och verksamhetsregistret i regel kunna kontrolleras av den registrerade.

Registrering av uppgifter i säkerhetsregistret enligt 8 § kräver att det gäller gärningar eller händelser som på ett extraordinärt sätt äventyrar anstaltsordningen och säkerheten, eller hotet om sådana. Uppgifterna i ordningsregistret som avses i 13 § i den föreslagna lagen är å sin sida överifierade och förvaras endast temporärt i detta register. På grund av den speciella karaktären av dessa register kan det anses vara klart att den registrerade inte skall ha rätt till insyn i uppgifterna i dem.

I 5 § 3 mom. lagen om patientens ställning och rättigheter hänvisas till personuppgiftslagen, när det gäller patientens rätt att kontrollera uppgifter i journalhandlingarna som berör honom själv. Sålunda bestäms inskränkningen i rätten till insyn i fångvårdsväsendets hälsovårdsregister av 27 § 1 mom. 2 punkten personuppgiftslagen: rätt till insyn finns inte, om informationen kan medföra allvarlig fara för den registrerades hälsa eller vård eller för någon annans rättigheter.

Enligt 22 § 2 mom. skall inskränkningarna i

den registrerades rätt till insyn inte hindra undersökning av lagligheten i uppgifterna om den registrerade. Det föreslås nämligen att en bestämmelse om dataombudsmannens rätt att granska lagligheten i uppgifterna om den registrerade när den registrerade begär detta skall fogas till lagen.

23 §. *Utövande av rätten till insyn.* I 28 § personuppgiftslagen ingår en bestämmelse om utövande av rätten till insyn. I 28 § 1 mom. konstateras att den registrerade kan utöva sin rätt till insyn genom att begära detta av den registeransvarige i en egenhändigt undertecknad eller på ett därmed jämförbart sätt bestyrkt handling eller personligen hos den registeransvarige. Den föreslagna lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff skall avvika från denna allmänna regel på samma sätt som när det gäller polisen och gränsbevakningsväsendet: rätten till insyn skall kunna utövas endast personligen och inte ens med en egenhändigt undertecknad handling. Detta arrangemang har ansetts vara nödvändigt för att hindra att känsliga upplysningar i brottspåföljdsverkets personregister skall komma t.ex. en registrerad fånges fängelsekamrater till kännedom. T.ex. övervaknings- och verksamhetsregistret kan innehålla information om även andra fångar än den registrerade. På så sätt vore det möjligt att en fånge som saknar rätten till insyn i alla sina egna uppgifter kunde få uppgifterna genom en annan fånges registeruppgifter. Den personliga rätten till insyn skall vid sidan av brottspåföljdsverket kunna utövas även vid kriminalvårdsväsendets och fångvårdsväsendets samtliga verksamheter.

5 kap. **Datasäkerhet och förvaring av uppgifter**

24 §. *Skydd av känsliga uppgifter.* På grund av att uppgifterna i brottspåföljdsverkets personregister är känsliga skall brottspåföljdsregistret särskilt noggrant sörja för lagligheten i behandlingen av uppgifterna. För att uppnå detta mål skall tekniska lösningar genomföras så att man beaktar särskilda trygghets- och säkerhetskrav. För att på behörigt sätt skydda uppgifterna skall brottspåföljdsverket se till att de tjänstemän som behandlar per-

sonuppgifter får en ändamålsenlig utbildning i skötseln av denna uppgift. Utbildningen skall omfatta förutom principerna för behandling av personuppgifter även vägledning i teknisk användning av informationssystem. I praktiken deltar nästan varje tjänsteman vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet i sin tjänsteutövning i behandlingen av känsliga personuppgifter.

25 §. *Utplåning av uppgifter ur ett register.* Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om principer och tidsfrister för utplåning av uppgifter ur brottspåföljdsverkets personregister. En uppgift skall omedelbart utplånas ur registret när den inte längre behövs. Vid sidan av denna princip föreslås att absoluta tidpunkter för utplåning av olika typer av uppgifter skall bestämmas. Med utplåning av uppgifter avses utplåning ur ett personregister. Uppgifter i brottspåföljdsverkets personregister överförs efter att de utplånats ur registren till arkivet. När det gäller frågor som hänför sig till bestämmande och formell verkställighet av straff, överförs uppgifterna till det centrala fångregistrets arkiv, som sköts av brottspåföljdsverket. Uppgifter som hänför sig till ordnandet av fångarnas aktiviteter under strafftiden förvaras i straffanstaltens arkiv.

När det gäller samhällspåföljdsregistret som regleras i 5 § i den föreslagna lagen, föreslås det att uppgifterna skall utplånas inom tio år efter att den registrerades senaste samhällspåföljd helt och hållet har verkställts. Denna tid för utplåning av uppgifter anses motiverad emedan uppgifter som insamlats under verkställigheten av en tidigare samhällspåföljd kan behövas vid verkställigheten av en eventuell ny samhällspåföljd.

När det gäller verkställighetsregistret som regleras i 6 § i den föreslagna lagen, föreslås det att tidsgränsen för utplåning av uppgifter skall vara tio år efter att den registrerade senast har frigivits från en straffanstalt eller efter att han senast slutfört avtjänandet av en samhällspåföljd. Denna tidpunkt för utplåning av uppgifter bestäms utifrån att det är viktigt att man i registret kan hitta de fångvårdsåtgärder som vidtagits under den registrerades tidigare straffperioder för att kunna ordna eventuella nya straffperioder. Om en person efter tio år döms till ett nytt fängelse-

straff eller en ny samhällspåföljd, är det för ordnande av verkställigheten i allmänhet inte nödvändigt att stödja sig på eller hänvisa till tidigare straffperioder.

Ur övervaknings- och verksamhetsregistret som regleras i 7 § i den föreslagna lagen skall uppgifterna utplånas genast när behovet av uppgifterna upphört, dock senast inom tio år efter att den registrerade senast frigivits från straffanstalten. Registret innehåller centrala uppgifter ur fängvårdssynpunkt, och det är ofta ändamålsenligt att använda uppgifterna under eventuella senare straffperioder för övervakning av den dömda eller fången samt ordnande av aktiviteter. Då kan man i registret notera särskilda övervakningsbehov som konstaterats eller avtalats under tidigare straffperioder samt hur sysselsättningsplikten och andra aktiviteter skall genomföras så att verksamheten på ett ändamålsenligt sätt knyts samman med verksamhetshelheten under tidigare straffperioder. På basis av dessa uppgifter är det möjligt att bedöma om åtgärder och arrangemang som då uppfattades som aktuella alltfjämt är behövliga. I denna bestämning av tidpunkten för utplåning av uppgifter har man likaså utgått ifrån att över tio år gamla arrangemang i regel inte längre är aktuella, när man planerar innehållet i en ny straffperiod ur fängvårdssynpunkt. Ordningsregistret, som lyder under övervaknings- och verksamhetsregistret och som regleras i 12 § i lagen, är till sin natur ett temporärt register, ur vilket verifierade uppgifter överförs till övervaknings- och verksamhetsregistret eller säkerhetsregistret och uppgifter som konstaterats vara felaktiga utplånas. Sålunda är utplåning av uppgifter ur detta register inte nödvändigt i den mening som avses i denna paragraf.

När det gäller säkerhetsregistret som regleras i 8 § i den föreslagna lagen, föreslås det att uppgifterna skall utplånas ur registret genast efter att behovet av uppgifterna upphört, dock senast inom tio år efter den senaste aneckningen om den registrerade. På grund av den extraordinära karaktären av uppgifterna i säkerhetsregistret betonas vid utplåningen av uppgifter på ett betydande sätt den omedelbara utplåningen av uppgifterna genast efter att behovet av dem har upphört. I samband med detta förpliktas den registeransvarige i para-

grafens 2 mom. att granska behovet av uppgifterna i säkerhetsregistret minst en gång per år. Eftersom det planerats att säkerhetsregistret endast skall innehålla extraordinär information av speciell karaktär, torde informationsinnehållet inte bli särskilt omfattande. Sålunda är det i praktiken synnerligen lätt att ordna en årlig granskning av behovet av att använda uppgifterna i registret. Att säkerhetsuppgifterna bevaras under hela tioårsperioden vore alltså högst ovanligt.

Besökarregistret som regleras i 10 § i den föreslagna lagen skall gälla besökare, dvs. personer som med tillstånd besöker en fånge. Det gäller utomstående personer, dvs. andra personer än dömda, fångar eller intagna i straffanstalt. Därför betonas vid utplåningen av uppgifter ur registret skyldigheten att utplåna uppgifterna omedelbart efter att behovet av dem har upphört. I praktiken är besökarregister ytterst omfattande, varför granskandet av behovet av uppgifterna är högst arbetskrävande. Detta faktum lindrar emellertid inte den föreslagna förpliktelsen i lagen att omedelbart utplåna uppgifterna när behovet av dem har upphört. Besökarnas ställning som utomstående betonas också av att den utsatta tiden för utplåning av uppgifter definierats som dubbelt så kort som för dömda, fångar och andra anstaltsintagna: uppgifterna skall utplånas ur registret senast inom fem år efter tidpunkten för besöket.

Vid utplåningen av uppgifter ur besöksförbudsregistret som regleras i 11 § i den föreslagna lagen betonas de registrerades ställning som utomstående. Sålunda skall uppgifterna omedelbart utplånas efter att behovet av dem har upphört. Meddelande av besöksförbud är en extraordinär åtgärd, varför granskning av behovet av dessa uppgifter med regelbundna och relativt korta intervaller kan genomföras. Uppgifterna skall utplånas ur besöksförbudsregistret, liksom ur besökarregistret, senast inom fem år efter att förbudet upphört.

Det i den föreslagna lagens 12 § reglerade registret över personer som utträtt är ärenden gäller utomstående personer som med tillstånd rör sig på en straffanstalts område för att utföra arbets- eller andra uppgifter eller som i övrigt besöker anstalten. Behovet att registrera uppgifter om dem är i regel högst

kortvarigt. Därför är det motiverat att dessa uppgifter utplånas ur registret omedelbart efter att behovet av dem har upphört. I praktiken är det arbetsamt att iaktta denna princip, eftersom antalet personer som besöker straffanstalterna i olika ärenden är synnerligen stort. Den utsatta tiden för utplåning av uppgifter är två år efter den senaste anteckningen om personen i fråga.

Ordningsregistret som regleras i 13 § i den föreslagna lagen avses endast vara ett kortvarigt register för något osäkra uppgifter. Riktigheten i uppgifterna skall omedelbart kontrolleras. Uppgifter som visar sig vara riktiga kan vid behov överföras till övervaknings- och verksamhetsregistret eller säkerhetsregistret. På grund av den temporära karaktären av uppgifterna i registret skall tiden för förvarandet av dem vara högst ett år efter att uppgifterna antecknats i registret.

Utplåningen av uppgifter ur hälsovårdsregistret som regleras i 9 § i den föreslagna lagen skall ske i enlighet med de allmänna bestämmelserna om hälsovården, medan utplåning av hälsovårdsuppgifter ur registret inte regleras i den föreslagna 25 §. De viktigaste allmänna bestämmelserna är lagen om patientens ställning och rättigheter, lagen om yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvården samt social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter om upprättande och förvaring av journalhandlingar (1993:7).

Det föreslagna 25 § 2 mom. om utplåning av uppgifter innehåller en bestämmelse om utplåning av uppgifter som gäller samtliga personregister vid brottspåföljdsverket, enligt vilken alla personuppgifter skall utplånas ur informationssystemet senast inom ett år efter att den registrerade har avlidit. Därefter överförs uppgifterna till arkivet.

Den föreslagna paragrafens 3 mom. innehåller den registeransvariges redan nämnda förpliktelse att granska behovet av uppgifterna i säkerhetsregistret åtminstone varje år. När det gäller de övriga registren, har sådana krav inte uppställts av främst praktiska skäl. Informationsinnehållet i flera register är synnerligen omfattande och en systematisk kontroll av dem årligen vore en orimligt stor uppgift. Denna omständighet upphäver inte förpliktelsen i paragrafens 1 mom. att utplåna uppgifterna ur registret genast efter att beho-

vet av dem upphört, dvs. behovet av uppgifterna skall granskas, men inte nödvändigtvis systematiskt för hela registrets del varje år.

Genom 4 mom. i den föreslagna paragrafen skall man säkerställa att uppgifterna om straffverkställighet hittas efter att uppgifterna utplånats ur den aktiva databasen. Detta sker så att uppgifterna i verkställighetsregistret som regleras i 6 § utgör ett arkivindex utifrån vilket uppgifter om dömda, fångar och anstaltsintagna är tillgängliga. Med hjälp av dessa indexuppgifter är det möjligt att utan svårighet hitta samtliga straffverkställighetsuppgifter om en bestämd person i arkivet. Med hjälp av detta index kan man säkerställa tillgången till uppgifter som behövs för bl.a. statistikföring, utredningar och vetenskapliga undersökningar. Ur arkivindexet utplånas uppgifterna om 50 år efter den registrerades senaste frigivning eller slutförande av senaste samhällspåföljd. Efter denna tidsfrist förvaras uppgifterna endast i arkivet, där det är arbetsamt att hitta dem utan indexregister.

26 §. *Förvarande av uppgifter som konstaterats felaktiga.* Den föreslagna paragrafen bemyndigar den registeransvarige att utan hinder av personuppgiftslagens bestämmelse om rättelse av en uppgift bevara uppgifter som konstaterats felaktiga. I 29 § personuppgiftslagen ingår en bestämmelse om rättelse av uppgifter, enligt vilken den registeransvarige är skyldig att utan obefogat dröjsmål på eget initiativ eller på yrkande av den registrerade rätta, utplåna eller komplettera en personuppgift som ingår i ett personregister och som med hänsyn till ändamålet med behandlingen är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad. Genom den föreslagna avvikelsen från personuppgiftslagen skall det göras möjligt att vid sidan av korrigerade uppgifter bevara uppgifter som konstaterats felaktiga. På detta sätt skall man säkerställa att man vid undersökning av föregivet felaktigt förfarande i tjänsteförättning skall kunna undersöka de anteckningar som hänför sig till frågan. Uppgifter som konstaterats vara felaktiga skall emellertid kunna förvaras endast om det är nödvändigt för att värna rättigheterna för den registrerade, någon annan part eller någon anställd vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fängvårdsväsendet. Uppgifter som konstaterats felaktiga får inte

användas för andra ändamål än nämnda värnande av rättigheter. Det är nödvändigt att se till att sådana uppgifter inte råkar i sammanhang där de kan uppfattas som korrekt information. På uppgifter som konstaterats felaktiga tillämpas beroende på typen av information de tider för utplåning ur registren som regleras i 25 §.

6 kap. Särskilda bestämmelser

27 §. *Straffbestämmelser.* I den föreslagna lagens straffbestämmelse ingår en hänvisning till 38 kap. 1 och 2 § strafflagen som gäller informations- och kommunikationsbrott samt 40 kap. 5 § strafflagen som gäller tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare.

I 38 kap. 1 och 2 § strafflagen ingår bestämmelser om sekretessbrott och sekretessförseelse. Det gäller sekretessbrott, om någon i strid med sin tystnadsplikt röjer en omständighet som skall hållas hemlig och som han fått kännedom om på grund av sin ställning, i sin befattning eller vid fullgörandet av ett uppdrag eller utnyttjar en sådan hemlighet till sin egen eller någon annans nytta. Den som gjort sig skyldig till sekretessbrott skall dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Om ett sekretessbrott bedömt som helhet är ringa, skall gärningsmannen dömas för sekretessförseelse till böter.

I 40 kap. 5 § strafflagen ingår bestämmelser om brott mot tjänsthemlighet och brott mot tjänsthemlighet av oaktsamhet, som äger rum, om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare uppsåtligen under den tid hans anställningsförhållande varar eller därefter obehörigen röjer en sekretessbelagd handling eller uppgift eller utnyttjar dessa.

För brott mot tjänsthemlighet skall den skyldige dömas till böter eller fängelse i högst två år. För brott mot tjänsthemlighet av oaktsamhet skall den skyldige dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om ett strängare straff än nämnda straff enligt strafflagen föreskrivs någon annanstans i lag, skall den skyldige dömas för gärningen enligt detta,

I 2 mom. i den föreslagna paragrafen ingår en bestämmelse om personregisterbrott, för vars vidkommande det hänvisas till 38 kap. 9 § strafflagen, samt dataintrång i personregister, för vars vidkommande det hänvisas till 38 kap. 8 § strafflagen. Straffbestämmelsen som gäller personregisterförseelse ingår i 48 § 2 mom. personuppgiftslagen.

28 §. *Närmare bestämmelser.* Den föreslagna lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff innehåller inte detaljerade beskrivningar av informationsinnehållet i registren. Närmare bestämmelser om dessa skall utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet skall också närmare bestämmelser om syftet med registren kunna utfärdas.

29 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Lagstiftningsordning

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen skall närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Regeringen anser att propositionen överensstämmer med grundlagen, varför den anser att de lagar som ingår i propositionen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

*Lagförslagen***Lag****om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om behandling av personuppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdrag vid verkställighet av straff samt andra uppdrag som ankommer på brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet. På behandlingen av personuppgifter tillämpas förutom bestämmelserna i denna lag personuppgiftslagen (523/1999).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *dömd* den som av en domstol dömts till fängelsestraff, förvandlingsstraff för böter eller samhällspåföljd,
- 2) *fånge* den som avtjänar fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter,
- 3) *intagen i straffanstalt* den som häktats eller i övrigt med stöd av lag intagits i en straffanstalt,
- 4) *besökare* den som lovligen besöker en fånge,
- 5) *utomstående* någon annan än den som avses ovan i 1—3 punkten och som med lovligen uppehåller sig på straffanstaltens område,
- 6) *den som avtjänar samhällspåföljd* en

ung förbrytare som har dömts villkorligt och ställts under övervakning, den som avtjänar ungdomsstraff eller utför samhällstjänst, eller den som befinner sig i villkorlig frihet och har ställts under övervakning.

2 kap

Brottspåföljdsverkets personregister

3 §

Brottspåföljdsverkets riksomfattande personregister

För behandling av uppgifter som avses i denna lag upprätthåller brottspåföljdsverket (den registeransvarige) med hjälp av automatisk databehandling kriminalvårdsväsendets och fångvårdsväsendets informationssystem.

I kriminalvårdsväsendets informationssystem ingår samhällspåföljdsregistret som riksomfattande personregister.

Fångvårdsväsendets informationssystem omfattar följande riksomfattande personregister:

- 1) verkställighetsregistret,
- 2) övervaknings- och verksamhetsregistret,
- 3) säkerhetsregistret,
- 4) hälsovårdsregistret.

Brottspåföljdsverket skall föra följande personregister över besökare som avses i 2 § 4 punkten och över utomstående som avses i 5 punkten:

- 1) besökarregistret,
- 2) besöksförbudsregistret,
- 3) registret över personer som uträttat ärenden.

4 §

Uppgifter för individualisering

Som uppgifter som behövs för individualisering av den registrerade införs i samhällspåföljdsregistret som avses i 3 § 2 mom. och i fängsvårdsväsendets personregister som avses i 3 § 3 mom. den registrerades namn, personnummer, kön, modersmål, medborgarskap, hemkommun och adress samt eventuella signalement.

Som uppgifter och sökidentifikation som behövs för individualisering av den registrerade införs i brottspåföljdsverkets besökarregister och besöksförbudsregister vilka avses i 3 § 4 mom. den registrerades namn och personnummer, samt i registret över personer som utträtt ärenden den registrerades namn och födelsedatum.

En verksamhetsenhet vid kriminalvårdsväsendet eller fängsvårdsväsendet som har registrerat en uppgift svarar förutom den registreransvarige för att den uppgift som har införts i ett register är riktig.

5 §

Samhällspåföljdsregistret

Samhällspåföljdsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för dömande och verkställighet av samhällspåföljder och som gäller personer som avtjänar en samhällspåföljd. Sådana uppgifter är

- 1) uppgifter om brott och domar,
- 2) uppgifter om villkoren för övervakning av unga förbrytare som har dömts till villkorligt straff samt andra uppgifter som hänför sig till övervakningen,
- 3) uppgifter om innehållet i planen för verkställighet av ett ungdomsstraff samt andra uppgifter som hänför sig till verkställigheten,
- 4) tjänstgöringsplanen i fråga om samhällstjänst samt andra uppgifter som hänför sig till verkställigheten av samhällstjänst,
- 5) villkoren för övervakning av villkorligt frigivna samt andra uppgifter som hänför sig till övervakningen,

6) uppgifter som hänför sig till personundersökningar, lämplighetsutredningar samt andra förberedande åtgärder och utlåtanden som genomförts och lämnats med hänsyn till de påföljder som nämns i 2—5 punkten.

6 §

Verkställighetsregistret

Verkställighetsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för verkställighet av straff och häktning i rannsakningsfängelse och som gäller dömda, fångar och dem som är intagna i straffanstalt. Sådana uppgifter är

- 1) uppgifter om brott och domar,
- 2) uppgifter om särskilda bestämmelser som gäller rannsakningsfångar,
- 3) andra än i 1 punkten avsedda uppgifter som behövs för verkställighet av samhällspåföljder,
- 4) uppgifter om disciplinära påföljder,
- 5) uppgifter om när verkställigheten inled och avslutas,
- 6) andra uppgifter som är nödvändiga för verkställighet av fängelsestraff och häktning i rannsakningsfängelse.

7 §

Övervaknings- och verksamhetsregistret

Övervaknings- och verksamhetsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för upprätthållandet av anstaltsordningen samt för övervakningen av fångar och dem som intagits i en straffanstalt och för deras deltagande i verksamheten. Sådana är

- 1) uppgifter om placeringen i fängsvårdsväsendet och i en straffanstalt,
- 2) uppgifter om ordnande av övervakning och upprätthållande av säkerhet,
- 3) uppgifter om fullgörande av skyldigheten att delta och om deltagande i annan verksamhet,
- 4) uppgifter om utbildning, arbetserfarenhet och social situation,
- 5) uppgifter om bedömning av arbetsförmåga och funktionsduglighet samt andra be-

dömningar som gjorts för placering av fången i en viss verksamhet,

6) uppgifter om kontakter utanför straffanstalten,

7) uppgifter om förberedelse för frigivning,

8) uppgifter om rymning och otillåten avvikelse från öppen anstalt samt brott mot villkoren för tillstånd att avlägsna sig, tillstånd till studier och tillstånd till civilt arbete samt uppgifter om brott mot villkoren för placering i en anstalt utanför straffanstalten,

9) uppgifter om disciplinära förseelser.

Uppgifter om fångar eller dem som intagits i straffanstalt kan innehålla uppgifter som är nödvändiga för behandling av de frågor som avses ovan i 1 mom. samt för upprätthållande av anstaltsordning och säkerhet och som gäller även andra personer än fångar och dem som intagits i straffanstalt.

8 §

Säkerhetsregistret

Säkerhetsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för förebyggande och utredande av kriminalitet som äger rum i fängelset, organiseras från fängelset eller utövas under fängelsetiden eller för upprätthållande av anstalts säkerheten och som gäller personer som kan misstänkas för att

1) göra sig skyldiga eller ha gjort sig skyldiga till ett brott som kan leda till fängelse, eller

2) medverka eller ha medverkat till ett brott som kan leda till över fängelse i över sex månader.

Registret kan innehålla uppgifter också om andra sådana exceptionella händelser i straffanstalten som äventyrar säkerheten samt om personer som har samband med händelserna.

9 §

Hälsovårdsregistret

Hälsovårdsregistret innehåller handlingar eller tekniska upptagningar som används, har upprättats eller inkommit när vården av en fånge eller en intagen i straffanstalt organiseras

och genomförs och som innehåller personuppgifter som gäller personens hälsa eller andra personliga uppgifter som har samband med den. För behandlingen av uppgifter som införts i hälsovårdsregistret svarar överläkaren vid fångvårdsväsendet.

Behandlingen av hälsovårdsuppgifter som gäller registrerade som avses i 1 mom. regleras i 14, 15 och 18 § i denna lag. På behandling av hälsovårdsuppgifter tillämpas i övrigt vad som bestäms om detta någon annanstans i lag.

10 §

Besökarregistret

För upprätthållande av anstaltsordning och säkerhet förs över personer som lovligen besöker en fånge eller den som intagits i en straffanstalt ett besökarregister för vilket utöver uppgifter för individualisering av besökaren även följande uppgifter samlas in:

- 1) vem personen kommer för att besöka,
- 2) tidpunkten för besöket,
- 3) andra uppgifter som hänför sig till besöket.

11 §

Besöksförbudsregistret

För upprätthållande av anstaltsordning och säkerhet förs ett besöksförbudsregister. Registret innehåller uppgifter om personer som har meddelats besöksförbud enligt 2 kap. 9 a § lagen om verkställighet av straff (39/1889). För registret insamlas utöver uppgifter för individualisering av den som meddelats besöksförbud även uppgifter om besöksförbudets innehåll och grund samt besöksförbudets giltighetstid.

12 §

Registret över personer som uträttar ärenden

Registret över personer som uträttar ärenden innehåller för upprätthållande av an-

staltsordning och säkerhet nödvändiga uppgifter om utomstående personer som avses i 2 § 5 punkten och som tillåts röra sig på straffanstaltens område i arbetsärenden eller andra uppdrag eller som i övrigt lovligen besöker straffanstalten. För registret insamlas utöver uppgifter för individualisering av personen i fråga även uppgifter anstaltsvis om orsaken till och tidpunkten för utträttandet av ärendet.

13 §

Ordningsregistret

Förutom för det riksomfattande register inom fångvårdsväsendet vilket avses ovan i 6—12 § får en straffanstalt för ordnande av övervakning och upprätthållande av anstaltsordning vid behov samla in uppgifter för ett ordningsregister som är underställt det övervaknings- och verksamhetsregister som avses i 7 §. För registret får samlas in nödvändiga uppgifter som hänför sig till övervakningen av en fånge eller anstaltsintagen och till hans eller hennes verksamhet, såsom tills vidare överifierade uppgifter i samband med övervakningen av en person eller av fångelset. Vad gäller information som lagras i registret, skall graden av tillförlitligheten i uppgifterna antecknas.

Efter att de uppgifter som avses ovan i 1 mom. har verifierats, kan de översändas till övervaknings- och verksamhetsregistret eller säkerhetsregistret. Uppgifter i ordningsregistret får inte lämnas ut till någon utanför brottspåföljdsverket eller fångvårdsväsendet.

3 kap

Principer för behandling av uppgifter

14 §

Behandling av känsliga uppgifter

För personregister som avses i denna lag får man samla in och i dem registrera personuppgifter vilkas syfte är att i fråga om en

dömd person, en fånge eller den som intagits i en straffanstalt beskriva hans eller hennes

1) kriminella gärning, straff eller annan påföljd för ett brott,

2) hälsotillstånd, sjukdom eller handikapp eller vårdåtgärder eller därmed jämförbara åtgärder som riktats mot honom,

3) behov av socialvård eller de socialvårdstjänster, stödåtgärder och andra förmåner inom socialvården som han erhåller.

I enskilda fall kan med den registrerades uttryckliga samtycke kan även andra känsliga uppgifter än de som avses i 1 mom. samlas in och registreras, om uppgifterna är nödvändiga med tanke på syftet med registret.

15 §

Behörighet att behandla uppgifter

Rätt att behandla uppgifter i brottspåföljdsverkets personregister har tjänstemän vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet i den utsträckning det är nödvändigt för skötseln av tjänsteuppgifterna.

Uppgifterna i säkerhetsregistret får behandlas endast av sådana tjänstemän vid brottspåföljdsverket eller fångvårdsväsendet som särskilt utsetts av brottspåföljdsverket. Uppgifter i hälsovårdsregistret får behandlas endast av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller av andra personer som utför hälsovårdsuppgifter.

16 §

Utlämnande av uppgifter ur brottspåföljdsverkets personregister

På utlämnande av uppgifter ur brottspåföljdsverkets personregister tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte något annat bestäms i denna lag.

Den registeransvarige får utan hinder av bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter ur fångvårdsväsendets verkställighetsregister och övervaknings- och verksamhets-

register lämna ut uppgifter som gäller dömda, fångar och dem som intagits i en anstalt och som är nödvändiga för

1) polisen för förebyggande, utredning och åtalsprövning av brott eller för ett sådant polistillstånd eller godkännande som kräver att personen i fråga är pålitlig,

2) utlänningsverket för behandling av uppehålls- eller arbetstillstånd eller utvisnings-, avvsnings-, asyl- eller medborgarskapsfrågor,

3) rättsregistercentralen för vidtagande av åtgärder som riktar sig mot förmögenhet och för verkställighet av förvandlingsstraff,

4) utskökningsväsendet för genomförande av utskökning och verkställighet av straff,

5) stämningssmannen för delgivning av stämning,

6) allmänna åklagaren för behandling av åtal,

7) domstol för behandling av brottmål,

8) tullmyndigheterna för förebyggande och utredande av tullbrott,

9) gränsbevakningsmyndigheterna för övervakning av gränser och gränsområden samt förebyggande av brott,

10) militärmyndigheterna för förande av värnplikregister samt för huvudstabens undersökningsavdelning för förande av försvarsmaktens säkerhets- och straffuppgiftsregister, samt

11) Folkpensionsanstalten för behandling av pensions-, sjukförsäkrings- och arbetslöshetsförmåner.

Uppgifter som avses ovan i 2 mom. kan lämnas genom teknisk anslutning så som särskilt avtalas med den registeransvarige.

Om utlämnande av personuppgifter till utomstående beslutar den registeransvarige eller en av denne särskilt utsedd tjänsteman vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fängsvårdsväsendet.

17 §

Utlämnande av uppgifter ur säkerhetsregistret

Med avvikelse från bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

kan en tjänsteman som med stöd av 15 § har rätt att behandla uppgifter i säkerhetsregistret ur fängsvårdsväsendets säkerhetsregister lämna ut en uppgift till polisen, huvudstabens undersökningsavdelning, tullen, gränsbevakningen och utlänningsverket för ändamål som motsvarar säkerhetsregistrets syfte. När uppgiften lämnas ut, skall dess tillförlitlighetsgrad uppges..

18 §

Utlämnande av uppgifter ur hälsovårdsregistret

En läkare som vårdar en fånge eller den som intagits i en straffanstalt, eller en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utsetts av läkaren, kan efter att ha samtalat med fången eller den som intagits i en straffanstalt för att skydda hälsan och säkerheten för fången eller den som intagits i en straffanstalt eller andra personer utan hinder av sekretessbestämmelserna informera straffanstaltens direktör om HIV-, hepatit B- eller C-infektion eller en sådan allmänfarlig smittsam sjukdom som avses i 4 § 2 mom. lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986) hos fången eller den som intagits i en straffanstalt om det enligt bedömning av läkaren som vårdar fången eller den som intagits i straffanstalt finns en särskild fara för att sjukdomen skall spridas. Straffanstaltens direktör är skyldig att hemlighålla en sådan uppgift.

19 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter

Utöver vad som bestäms någon annanstans i lag och utan hinder av bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter har brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fängsvårdsväsendet rätt att genom teknisk anslutning erhålla uppgifter som gäller en dömd, en fånge, den som intagits i en straffanstalt eller den som avtjänar samhällspåföljd och vilka behövs för verkställighet av straff, förvaring i rannsaktionsfängelse eller för skötseln av någon annan uppgift enligt följande

1) meddelande om utslag som gäller personer registrerade i rättsregistercentralens domslutssystem,

2) ur befolkningsdatasystemet uppgifter om personers namn, personnummer, medborgarskap, hemkommun, adress och dödsfall samt andra uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fängvårdsväsendet har,

3) uppgifter ur datasystemet för polisärenden om personer i efterlysningsregistret samt ur registret över häktade uppgifter för att klargöra en persons vistelseort;

4) uppgifter ur åtalsmyndigheternas datasystem om i vilket skede ett åtalsärende är,

5) uppgifter ur utökningsmyndigheternas datasystem om i vilket skede ett verkställighetsärende är,

6) uppgifter om uppehålls-, utvisnings- och avvísningfrågor samt verkställighet av beslut om avlägsnande ur landet samt inreseförbud och förbudens längd i fråga om utlänningar som antecknats eller varit antecknade i utlänningsverkets utlänningsregister och är eller varit intagna i en straffanstalt.

De uppgifter som avses ovan i 1 mom. kan lämnas genom teknisk anslutning så som särskilt avtalas med den registeransvarige.

20 §

Erhållande och utlämnande av uppgifter om verkställighet av samhällspåföljder i vissa situationer

En kriminalvårdstjänsteman som sköter uppgifter i samband med verkställighet av samhällspåföljder har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter erhålla för skötseln av ett uppdrag nödvändiga uppgifter om en persons sociala situation, utkomst, användning av hälsovårdstjänster, arbetsförmåga, rusmedelsbruk, utbildning, arbetserfarenhet, sysselsättning och fullgörande av värnplikt.

Kriminalvårdsväsendet kan utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som hänför sig till verkställighet av samhällspåföljder till en privat sammanslutning, stiftelse eller person för skötseln av uppgifter

i samband med verkställighet av samhällspåföljder.

4 kap

Den registrerades rättigheter

21 §

Meddelande om behandling av uppgifter

Den registeransvarige skall underrätta den registrerade om behandling av uppgifter enligt bestämmelserna i personuppgiftslagen. Undantag från upplysningsplikten kan dock göras, utöver vad som bestäms i personuppgiftslagen, om det är nödvändigt för upprätthållande av ordning och säkerhet i straffanstalten.

22 §

Inskränkningar i rätten till insyn

Utöver bestämmelserna i personuppgiftslagen kan den registrerades rätt till insyn begränsas om utövande av rätten till insyn på sannolika grunder kan leda till ett allvarligt hot mot ordningen och säkerheten i straffanstalten eller mot säkerheten för personalen vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fängvårdsväsendet eller för någon annan person. Den registrerade har inte rätt till insyn i uppgifter i säkerhetsregistret eller ordningsregistret.

Dataombudsmannen kan på begäran av den registrerade kontrollera att de uppgifter om den registrerade som avses i 1 mom. är lagliga.

23 §

Utövande av rätten till insyn

Rätten till insyn skall utövas personligen hos den registeransvarige eller dennes företrädare. När begäran framställs, skall den registrerade bestyrka sin identitet.

Uppgifter som är nödvändiga för utövande av rätten till insyn kan lämnas av den regis-

teransvarige. Uppgifter ur ett riksomfattande register kan lämnas förutom av den registeransvarige av kriminalvårdsväsendets distriktsenhet eller av straffanstalten så som den registeransvarige beslutar.

5 kap

Datasäkerhet och förvaring av uppgifter

24 §

Skydd av känsliga uppgifter

Vid behandlingen av de känsliga uppgifter som de register som avses i denna lag innehåller skall den registeransvarige iaktta särskild noggrannhet och säkerställa en tillräcklig teknisk och organisatorisk skyddsnivå för registren.

25 §

Utplåning av uppgifter ur ett register

Personuppgifter utplånas ur brottspåföljdsverkets personregister när de inte längre behövs för registrets syfte, dock senast enligt följande:

- 1) ur samhällspåföljdsregistret tio år efter att personen i fråga senast har slutfört avtjänandet av en samhällspåföljd,
- 2) ur verkställighetsregistret tio år efter att personen senast har frigivits från en straffanstalt eller slutfört avtjänandet av en samhällspåföljd,
- 3) ur övervaknings- och verksamhetsregistret tio år efter att personen senast har frigivits från en straffanstalt,
- 4) ur säkerhetsregistret tio år efter den senaste anteckningen,
- 5) ur besökarregistret fem år efter tidpunkten för besöket,
- 6) ur besöksförbudsregistret fem år efter att förbudet har upphört,
- 7) ur registret över personer som utträtt ärenden två år efter att den senaste uppgiften registrerats,
- 8) ur ordningsregistret ett år efter att uppgiften registrerats.

Nödvändigheten av uppgifterna i säkerhetsregistret skall granskas minst en gång om året.

Av de ur databasen utplånade uppgifterna i verkställighetsregistret vilka avses i 6 § bildas ett arkivindex. Uppgifterna utplånas ur arkivindexet 50 år efter att personen i fråga senast har frigivits från ett fängelse eller slutfört avtjänandet av en samhällspåföljd.

Samtliga personuppgifter utplånas ur informationssystemet senast ett år efter att den registrerade avlidit.

26 §

Förvarande av uppgifter som konstaterats felaktiga

Utan hinder av personuppgiftslagens bestämmelser om rättelse av felaktiga uppgifter i ett register får felaktiga uppgifter förvaras i samband med rättade uppgifter, om det är nödvändigt för att trygga rättigheterna för den registrerade, någon annan part eller en anställd vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fängsvårdsväsendet. Sådan information får användas endast för att trygga nämnda rättigheter. Informationen utplånas ur registret enligt de tidsfrister som nämns i 25 §.

6 kap

Särskilda bestämmelser

27 §

Straffbestämmelser

Straff för brott mot bestämmelserna om utlämnande av uppgifter som skall hemlighållas enligt 16 § 2 mom., 17 eller 18 § eller 20 § 2 mom. döms ut enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen (39/1889), om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller om inte strängare straff för den bestäms någon annanstans i lag.

Straff för personregisterbrott döms ut enligt 38 kap. 9 § strafflagen och straff för dataintrång i personregister enligt 38 kap. 8 §

strafflagen. Straff för personregisterförseelse döms ut enligt 48 § 2 mom. personuppgifts-

lagen.

gisten och deras informationsinnehåll kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om syftet med re-

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 6 april 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Johannes Koskinen*